स्थानीय सरकार

सुनापति गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

रामेछाप, बागमती प्रदेश

सुनापति गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा (आ.व. २०८१/८२-२०८३/८४)

अन्तिम प्रतिवेदन

२०८१

परामर्शदाता

पाथवे ईन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी प्रा. लि.
सूर्यविनायक, भक्तपुर

विषय सुची

परिच्छेद १: परिचय १

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ अवधारणा २

१.३ उद्देश्य ४

१.४ मध्यकालीन खर्च संरचनाको अभ्यास ५

१.५ संस्थागत व्यवस्था तथा अवलम्वन गरिएका पद्वति ६

१.६ बजेट सीमा र मार्गदर्शन ७

१.७ मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा प्रकृया ७

परिच्छेद २: मध्यमकालीन खर्च संरचना ११

२.१ पृष्ठभूमि ११

२.२ दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, परिमाणात्मक लक्ष्य र समग्र रणनीति १३

२.३ प्रमुख नतिजा, सूचक तथा लक्ष्य १७

२.४ मध्यकालीन खर्च संरचनाको बजेट बिनियोजन र प्रक्षेपण २४

२.५ श्रोत प्रक्षेपणका आधारहरु २५

२.६ आय अनुमान २५

२.७ त्रि-वर्षीय खर्च अनुमान तथा प्रक्षेपण २७

२.८ त्रि-वर्षीय खर्च स्रोत विनियोजन, विश्लेषण ३२

परिच्छेद ३: प्राथमिकता निर्धारण र त्रि-वर्षीय श्रोत प्रक्षेपण ३३

३.१ प्राथमिकीकरणका सीमाहरु ३३

३.२ सुनापति गाउँपालिकाको नीति र कार्यक्रमको प्राथमिकता ३३

३.३ उपलब्धि सूचक तथा कार्यक्रम र आयोजनागत तीन वर्षको खर्च प्रक्षेपण ३४

अनुसुची

अनुसुची १: आयोजना प्राथमिकीकरणका आधार

अनुसुची २ : माइन्यूट

अनुसुची ३: फोटोहरु

तालिका सूची

तालिका १ : मध्यमकालीन खर्च संरचनाको कार्यतालिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण ८

तालिका २ : आवधिक योजनाको ३ वर्षे अवधिमा हासिल गरिने परिमाणात्मक लक्ष्य १४

तालिका ३ : नतिजा, सूचक तथा लक्ष्य सहित अपेक्षित उपलब्धि १८

तालिका ४ : गत आ.व.को यथार्थ आय, चालु आ.व.को अनुमानित र आगामी आ.व.को प्रक्षेपित आय (हजारमा) २५

तालिका ५ : आवधिक योजना अनुसार त्रि-वर्षीय खर्च प्रक्षेपण, आ.व. २०८०/८१ को स्थिर मुल्यमा (हजारमा) २७

तालिका ६ : विषयगत त्रि-वर्षीय प्रक्षेपित बजेट रकम (रु हजारमा) ३४

चित्र सूची

चित्र १ : आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम बीचको सम्बन्ध ३

चित्र २ : मध्यमकालीन खाका, नतिजा र बजेट बीच सम्बन्ध ४

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले स्थानीय सरकारले सार्वजनिक खर्चको विवरण प्रस्तुत गर्दा तीन आर्थिक वर्षको प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना समेत तर्जुमा गर्ने व्यवस्था गरेको छ । सुनापति गाउँपालिकाको वित्तीय अवस्थाको प्रक्षेपण गरी तीन आर्थिक वर्षको कार्यक्रम र खर्चको प्रक्षेपण आय स्रोतको आधारमा पहिलो आवधिक योजनाको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, नीति तथा रणनीतिलाई मध्यनजर राख्दै यस सुनापति गाउँपालिकाको यो मध्यमकालीन खर्च संरचना २०८१/८२-२०८३/८४ तयार गरिएको छ । यस मध्यमकालीन खर्च संरचनामा आगामी तीन वर्षको प्रक्षेपण कार्यक्रमको औचित्य आवश्यकता माग स्रोत र क्षमताको अनुमानको आधारमा गरिएको छ । कार्यक्रममा सुनापति गाउँपालिकाको जनताको आवश्यकतालाई विशेष प्राथमिता दिई प्राथमिकताको आधारमा कार्यक्रमहरु चयन गरिएको छ । साथै आवधिक योजनाको आधारसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।

विगतका आर्थिक वर्षहरुमा सञ्चालित, दीर्घकालीन प्रभाव पार्ने तथा गाउँपालिकाको सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने कार्यक्रमहरुलाई यस मध्यमकालीन खर्च संरचनामा समावेश गरी तत्काल सम्बोधन गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता साथ समावेश गरिएको छ । यस मध्यमकालीन खर्च संरचनामा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्था भए अनुसार तीन आर्थिक वर्ष भित्रका कार्यक्रमहरु, बजेट प्रमुख नतिजा तथा उपलब्धिहरुलाई समावेश गरिएको छ ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनामा प्रस्तावित योजनाको उद्देश्य तथा सो को सम्भाव्यता अध्ययन गर्न वा खर्च छुट्याउन आवश्यकताको पुष्ट्याईलाई समेटिनु पर्ने प्रस्तावित योजना कार्यान्वयन हुने आर्थिक वर्ष र त्यसपछिका दुई आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल र उपलब्धि समेत राखिनुपर्ने व्यवस्था छ । यसका अतिरिक्त योजनामा लागु गर्न आवश्यक पर्ने खर्चको विवरण र सो रकम कुन कुन स्रोतबाट के कति व्यहोर्ने र खर्च गरिएको रकमबाट प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धिको प्रक्षेपण गरिएको हुनुपर्ने प्रावधान रहेको छ । साथै प्रस्ताबित योजना/आयोजना/कार्यक्रमहरुको मध्यमकालीन अवधिको खर्चको रणनीति र त्यसको वार्षिक खर्चसँगको तादात्म्यता सञ्चालन योजना भए गत आ.व.मा छुट्याइएको खर्च अनुसार उपलब्धि हासिल भए नभएको यथार्थ विवरण आदि निर्धारित ढाँचामा गाउँ कार्यपालिका समक्ष प्रस्तुत गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । सुनापति गाउँपालिकाले आफ्नो आवधिक योजनामा राखेका बृहद् गाउँ लक्ष्य र नीति कार्यान्वयनका साथै राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक लक्ष्यहरु र दिगो विकास लक्ष्यहरु प्राप्ति सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता पूरा गर्नका लागि सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारी व्यवस्थापन हुनु पूर्व शर्तभित्र पर्दछ ।

स्थानीय तहको आर्थिक कार्यविधि ऐनमा आगामी ३ आर्थिक वर्षको आम्दानी र खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने र यस्तो खर्च संरचना बनाउँदा आवधिक योजनालाई मार्गदर्शनको रुपमा लिनुपर्ने र मध्यकालीन खर्च संरचनामा प्रस्ताबित योजना वा कार्यक्रमको क्रियाकलापगत विवरण, प्रत्येक क्रियाकलापका प्रतिफल समेत खुलाई प्रत्येक योजना वा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने छ भन्ने

व्यवस्था रहेको छ । साथै सरकारी खर्चलाई समग्र आकार मानी आयोजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका आधारमा बजेट छुट्याउने र बजेट खर्चको उपलब्धि, खर्चको पारदर्शिता, कार्यान्वयनको जिम्मेवारी बहन गर्ने निकायको जवाफदेहिता र सार्वजनिक खर्चमा वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ ।

१.२ अवधारणा

सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको एक औजारका रुपमा यस खर्च संरचनाले उपलब्ध साधन-स्रोतको आँकलन गर्ने र त्यसलाई योजनाको प्राथमिकताको क्षेत्रमा मध्यम अवधिको लागि बाँडफाँड गर्ने गर्दछ । यस अन्तर्गत राजस्व, आन्तरिक ऋण, वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको आँकलन गरी समष्टिगत आर्थिक खाका निर्धारण गरिन्छ । यसरी निर्धारण भएको स्रोतभित्र रहेर स्थानीय निकायहरुले नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको क्रममा लाग्ने खर्च रकमको अनुमान गरिन्छ । सम्बन्धित निकायहरुसँगको छलफल पछि तीन वर्ष अवधिको बजेटको खाका तयार गरिन्छ । दीर्घकालीन सोच, आवधिक योजना र वार्षिक बजेट बीच तादत्म्यता र सामञ्जस्यता कायम गर्न मध्यमकालीन खर्च संरचना महत्वपूर्ण औजारका रुपमा रहेको छ । यसले विकास योजनाका लक्षित नतिजा हासिल गर्न स्रोत-साधनको न्यायोचित वितरण र महत्तम परिचालन, पारदर्शी र मितव्ययी खर्च प्रणाली, पूर्वाधार निर्माण तथा सेवाको गुणस्तर तथा प्रभावकारिता, वित्तीय अनुशासन जस्ता पक्षमा सुधार ल्याउँछ । यसको सकारात्मक असर सार्वजनिक वित्त क्षेत्रमा मात्र नभई आर्थिक तथा वित्तीय स्थायित्वमा समेत पर्दछ ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनाले सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको औजारको रुपमा उपलब्ध साधन स्रोतको आँकलन गर्ने र उपलब्ध साधन स्रोतलाई योजनाको प्राथमिकता अनुसारको क्षेत्रमा तीन वर्षको लागि बाँडफाँड गर्दछ । यस अन्तर्गत आन्तरीक आय र बाह्य आयको आँकलन गरि समष्टिगत आर्थिक खाका तयार गरिन्छ । यसको आधारमा क्षेत्रगत प्राथमिकता अनुरुप विषयगत निकायहरुको नीति र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न मध्यमकालीन खर्च अनुमान खाका तयार गरिन्छ । यो खाका तयार गर्दा बजेटको कार्यान्वयनबाट तीन वर्षमा प्राप्त हुने प्रतिफलको पनि अनुमान गरिन्छ । यसमा पहिलो वर्षको खर्च र स्रोत अनुमानको वार्षिक बजेटसँग तादात्म्यता रहन्छ र बाँकी दुई आर्थिक वर्षको प्रक्षेपण गरिन्छ । पहिलो वर्ष बजेट कार्यान्वयन भएपछि नयाँ मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरिन्छ, जसमा पहिलो वर्षको प्रगति समीक्षा गरिन्छ भने बाँकी दुई आ.व.को विगतमा गरेको प्रक्षेपण अनुमानलाई परिमार्जन गरी एक वर्षको बजेट प्रक्षेपण गरिन्छ । यसरी हेर्दा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्दा चक्रीय हिसाबले प्रत्येक वर्ष तीन वर्षको बजेट आँकलन गर्नुपर्ने हुन्छ । विकासको आवश्यकता, योजना कार्यान्वयनको अवस्था तथा राजस्व र बाह्य स्रोतको अनुमान समेतको आधारमा प्रत्येक वर्ष परिमार्जन गर्नुपर्ने हुन्छ । समग्रमा मध्यकालीन खर्च संरचनाले बजेट तर्जुमा प्रक्रियालाई बढी तथार्थपुरक र वस्तुनिष्ठ बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनाले आवधिक योजनालाई वार्षिक बजेटसँग र बजेटलाई नतिजासँग आवद्ध गर्दछ । आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम बीचको अन्तरसम्बन्धलाई तलको चित्रबाट स्पष्ट गरिएको छ ।

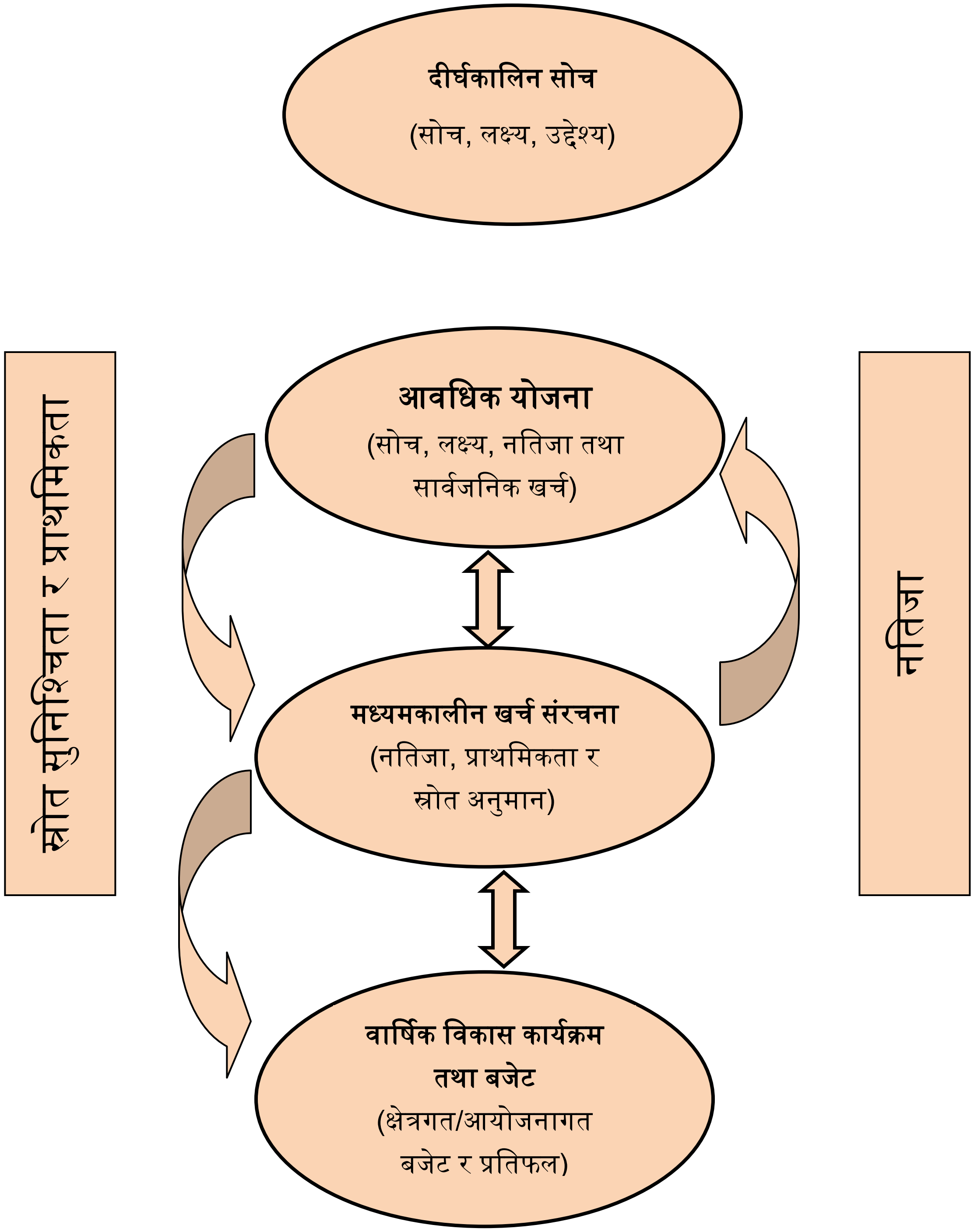

चित्र १ : आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम बीचको सम्बन्ध

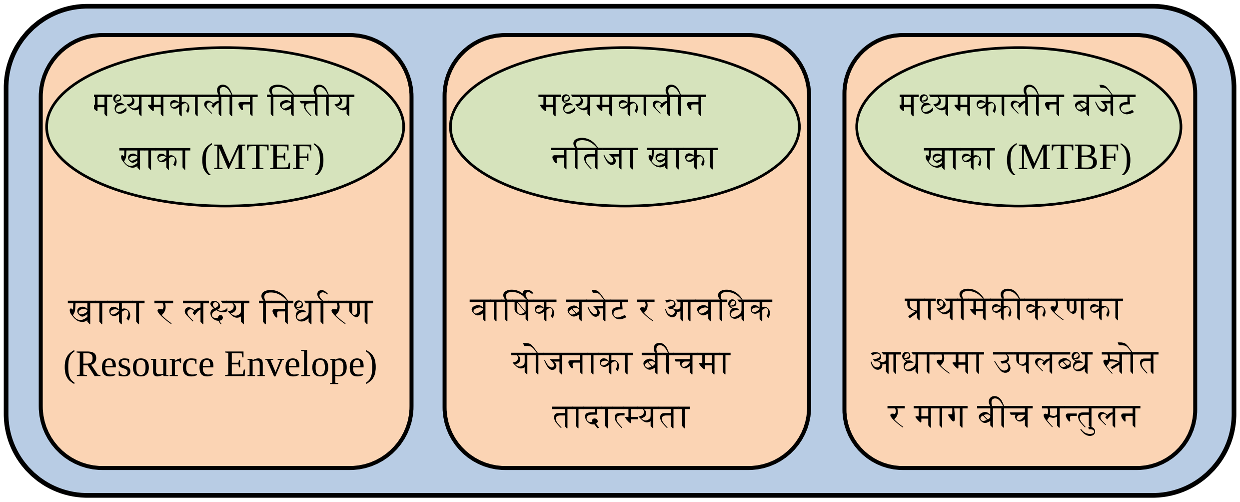

चित्र २ : मध्यमकालीन खाका, नतिजा र बजेट बीच सम्बन्ध

१.३ उद्देश्य

मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका प्रमुख उद्देश्यहरु देहाय अनुसार रहेको छ ।

- सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजनामा लिइएको सोच, लक्ष्य तथा उद्देश्यलाई परिपूर्ति गर्न कार्यक्रमको बजेटको व्यवस्थापन गरी तीन वर्षे खाका प्रस्तुत गर्ने ।
- सुनापति गाउँपालिकासँग उपलब्ध स्रोत साधनलाई दृष्टिगत गरी विकास आयोजनाका प्राथमिकताका क्षेत्रमा लगानीको सुनिश्चितता प्रदान गर्न साधन श्रोतको विनियोजन प्रक्रियाको पुन:संरचना गरी प्राथमिकता प्राप्त विषयगत क्षेत्रमा कार्यक्रममा मध्यम अवधिको लागि बाँडफाँड गर्ने ।
- विश्वव्यापी रुपमा देखिएको कोभिड-१९ को महामारी र संक्रमणको कारण अर्थतन्त्रमा देखिएको नकारात्मक प्रभावहरुलाई न्यूनीकरण गरी समग्र अर्थतन्त्रको सवलीकरणका लागि प्राथमिकता प्राप्त आयोजना/कार्यक्रममा स्रोत व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्ने ।
- सुनापति गाउँपालिकामा हुने सार्वजनिक खर्च प्रणालीमा वित्तीय अनुशासन कायम गरी समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व प्राप्त गर्नका लागि सरकारी स्रोत, राजस्व, आन्तरिक ऋण, वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको आँकलन गरी समष्टिगत आर्थिक खाका निर्धारण गर्ने ।
- खर्च गर्दा क्षेत्रगत प्राथमिकता अनुरुप विषयगत र अन्य निकायहरु मार्फत सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न आवश्यक मध्यम अवधिको बजेट विनियोजन गर्ने ।
- सार्वजनिक खर्च प्रणालीमा वित्त अनुशासन कायम गरी समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्नका लागि सरकारलाई प्राप्त हुने मध्यम अवधिको आन्तरिक र वाह्य श्रोतको वास्तविक अनुमान गरी बजेट खाका तर्जुमा गर्ने ।
- सार्वजनिक खर्चलाई बढी प्रभावकारी र कुशल बनाई लक्षित प्रतिफल सुनिश्चित गर्ने ।

- सङ्घीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान र राजस्व बाँडफाँड सहितको मध्यमकालीन खर्च अनुमानको खाका तयार गर्ने ।
- सुनापति गाउँपालिकाको सम्बन्धित शाखाको बजेट अनुमान वास्तविक बनाई गाउँस्तरमा हुने सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारिता वृद्धि गरी लक्षित प्रतिफल प्राप्तिको सुनिश्चितता गर्ने ।

उल्लेखित लक्ष्य हासिल गर्न आवधिक रुपमा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनु पर्दछ ।

१.४ मध्यकालीन खर्च संरचनाको अभ्यास

नेपालमा सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारी व्यवस्थापनमा विभिन्न समस्या विद्यमान छन् । खास गरी आवधिक योजना र वार्षिक कार्यक्रम बीचमा तादात्म्यता नरहनु र कुनै आयोजनामा आवश्यक बजेट नछुट्याइनु तर कुनै आयोजनामा आवश्यकताभन्दा बढी बजेट छुट्याइनु, दिगोपना नभएको आयोजनामा निरन्तर रुपमा बजेट विनियोजन हुनु, बजेटको सुनिश्चितता नहुनु र कार्यान्वयन क्षमत भन्दा बढी आयोजनाहरु सञ्चालनमा रहनु यसका प्रमुख समस्या हुन् ।

यसलाई ध्यानमा राखी दशौं योजना (२०५९-६५) सँगसँगै मध्यमकालीन खर्च संरचना योजनासँग तालमेल हुने गरि तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न थालिएको थियो । नेपालको पहिलो पटक आर्थिक वर्ष २०५९/६० देखि यस्तो खर्च संरचनाको शुरुवात भएको थियो । शुरुमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, सिंचाइ, विद्युत, सडक र जलश्रोत जस्ता मुख्य क्षेत्रमा यसको शुरुवात गरिएको थियो । यसले आवधिक योजना र वार्षिक बजेट बीच तादात्म्यता कायम गर्ने, विकास आयोजना/कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने, आवधिक योजनाले लिएका उद्देश्य र लक्ष्य हासिल हुने गरी स्रोत साधनको सदुपयोग गर्ने र पहिलो प्राथमिकतामा परेका आयोजनामा स्रोतको सुनिश्चितता गर्ने उद्देश्य लिएको थियो । यसबाट वित्त अनुशासन र आर्थिक स्थायित्व कायम हुने अपेक्षा गरिएको थियो । शुरुका ५-६ वर्षमा खर्च संरचना तर्जुमा कार्यलाई संस्थागत गर्न प्रयास गरिएको र त्यसको फलस्वरुप यसका उद्देश्यहरु खासगरी वित्त अनुशासन र खर्चको रणनीतिक रुपमा विनियोजन कार्यमा सहयोग पुगेको थियो । तर, पछिल्ला केही वर्षमा यसको तर्जुमालाई निरन्तरता दिन सकिएन । हाल अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ ले कानुनी रुपमा अनिवार्य गरेको छ ।

नेपालको लागि सङ्घीय अभ्यास नितान्त नौलो अभ्यास भएकोले संस्थागत, वैधानिक र आर्थिक रुपमा धेरै नियम, कानून, संरचनागत व्यवस्था तयार गर्नुपर्ने दवाव रहेकोले नयाँ संरचना खडा भएको परिस्थितिमा प्रदेश सरकारले आ.व. २०७४/७५ मा बजेट कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्य प्रारम्भ गरिएको थियो । सङ्घीय सरकारबाट अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ जारी भई सकेको अवस्थामा सो ऐन अनुसार तीनै तहका सरकारहरुले मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई राजस्व र व्ययको अनुमानसँगै आफ्नो व्यवस्थापिकामा पेश गर्नुपर्ने र यसमा समेटिनु पर्ने विषयहरु सपष्ट गरेको थियो । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लागि प्रदेश स्तरीय पूर्णकालीन बजेट तर्जुमाको तयारी सँगै मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा प्रकृया प्रारम्भ गरिएको थियो । प्रदेश स्तरीय नीति तथा योजना आयोगको गठनको लागि कानून बनिनसकेको अवस्थामा खर्च संरचना तयारीको जिम्मेवारी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट नै बहन गरिएको थियो ।

स्थानीय तहको संरचना नयाँ भएको र यस अगाडी गाउँ स्तरका आधार तथ्याङ्कहरुको सङ्ख्या, प्रशोधन र प्राकाशनको अभ्यास नभएको अवस्थामा मध्यमकालीन खर्च संरचना सम्पूर्ण विवरण सहित तर्जुमा गर्न सम्भव थिएन । सुनापति गाउँपालिकाले राजस्व, व्यय, रणनीतिक स्तम्भ अनुसारको बजेट अनुमान तथा वित्तीय हस्तान्तरणको आ.व. २०८१/८२ र सो पछिका दुई आ.व. सहित तीन वर्षको आर्थिक वर्षको अनुमान तथा प्रक्षेपण समेटिएको संक्षिप्त खर्च संरचना तयारीको शुरुवात गरेको छ ।

१.५ संस्थागत व्यवस्था तथा अवलम्वन गरिएका पद्वति

आवधिक योजना र वार्षिक बजेटबीच तादात्म्यता अपनाउने उपकरण मध्यमकालीन खर्च संरचना भएकोले वार्षिक बजेट निर्माणमा यसको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । सुनापति गाउँपालिकाको आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्न बनेको ऐन, २०७५ को परिच्छेद ३ को ५ नं. बुँदा अनुसार आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा गाउँपालिकाको स्वीकृत आवधिक योजना र मध्यकालीन खर्च संरचनालाई मूल आधार बनाउनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । वार्षिक बजेट गाउँसभामा ल्याउनु अघि खर्च संरचना सम्बन्धी तयारी टुङ्ग्याउनु पर्छ । यसको लागि स्थानीय तहमा देहाय बमोजिमको संस्थागत व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

१.५.१ स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति

स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण सम्बन्धी कार्य स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिमको समितिले गर्ने छ । मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीका सन्दर्भमा यस समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुने छ :

- मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यको समग्र निर्देशन गर्ने ।
- आगामी तीन वर्षको कुल स्रोत र खर्चको प्रक्षेपण गर्ने ।
- प्रक्षेपित कुल स्रोत र खर्चको आधारमा विषय क्षेत्रगत खर्चको सीमा निर्धारण गर्ने ।

द्रष्टव्य : विषयगत खर्चको सीमा निर्धारण गर्दा योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५ मा उल्लेख भए बमोजिमका पाँच वटा विषय क्षेत्र र उप-क्षेत्रको आधारमा चालु र पुँजीगत खर्चमा वर्गीकरण गरिएको छ । साथै प्रशासनिक खर्चलाई सुशासन तथा संस्थागत विकास समिति अन्तर्गत समावेश गरिएको छ ।

१.५.२ मध्यमकालीन खर्च संरचना कार्यदल

स्थानीय तहमा मध्यकालीन खर्च संरचना तयारीको लागि देहाय बमोजिमको एक कार्यदल गठन गरिएको छ । सो कार्यदलले प्रत्येक क्रियाकलापमा एकाइगत लागत आँकलन, परिमार्जनका साथै महाशाखा/शाखा अन्तत्गतका मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा सम्बन्धी कार्यमा समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने तथा सो महाशाखा/ शाखाहरुको विषयगत रुपमा एकीकृत बजेट तयार गरिएको छ ।

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - संयोजक
(ख) विषयगत विभाग/महाशाखा/शाखा प्रमुख - सदस्य
(ग) योजना विभाग/महाशाखा/शाखा/एकाइ प्रमुख - सदस्य सचिव

कार्यदलले आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

विषयगत रुपमा एकीकृत रुपमा बजेट तयारीका लागि कार्यदलले देहाय बमोजिमका कार्यहरु सम्पन्न गर्ने छ :

- विषयगत समितिहरुसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- मध्यमकालीन खर्च संरचना सम्बन्धी मार्गदर्शनको मस्यौदा तयार गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने ।
- मध्यमकालीन खर्च संरचनाको मस्यौदा तयार गरी विषयगत समितिमा पेश गर्ने ।
- त्रिवर्षीय खर्चको प्रक्षेपण सहित बजेटको आकार र स्रोतको आँकलन गरी स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- मध्यमकालीन खर्च संरचना सम्बन्धी अन्य कार्यहरु गर्ने ।

१.५.३ मध्यमकालीन खर्च संरचना कार्यदल

कार्यपालिकाबाट प्राप्त स्रोत सीमा तथा मार्गदर्शनभित्र रही विषयगत महाशाखा/शाखाहरुबाट प्राथमिकता निर्धारण भई बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिमा पेश भएका कार्यक्रम तथा आयोजनालाई विषयगत रुपमा छलफल, विश्लेषण र पुन:प्राथमिकता निर्धारण गरी पेश गर्ने कार्य वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा कार्यका लागि गठित विषयगत समितिहरुले गर्ने छ । मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी प्रक्रियामा विषयगत समितिहरुले देहाय बमोजिमका कार्यहरु गर्ने छ ।

- कार्यदलबाट प्रस्तावित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको त्रिवर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना र आगामी आर्थिक वर्षको बजेट उपर छलफल र विश्लेषण गर्ने ।

- विषयगत रुपमा कार्यक्रम तथा विषयगत रुपमा प्राथमिकता निर्धारण गरी बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिमा पेश गर्ने ।

१.६ बजेट सीमा र मार्गदर्शन

सुनापति गाउँपालिकाको आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्न बनेको ऐन बमोजिम गठन भएको श्रोत अनुमान समितिबाट निर्धारित श्रोत तथा खर्चको सीमाको अधिनमा रही आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमाका लागि बजेट सीमा र बजेट तर्जुमा मार्गनिर्देशन सबै निकायहरुमा पठाउने व्यवस्था रहेको छ । सुनापति गाउँपालिकाको प्रमुखज्यूको संयोजकत्वमा गठित स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले गाउँ कार्यपालिकाबाट सिफारिस भई पेश भएको गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ का लागि कुल रु. ५५ करोड ३ लाख २२ हजार १ सय आयव्यय भएको बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने निर्णय गरिएको थियो ।

१.७ मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा प्रकृया

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गर्दा विषय क्षेत्रगत परिच्छेदका लागि आवधिक योजनालाई आधार मानी विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य सहितको तीन वर्षको प्रक्षेपण गरिएको छ । मध्यकालीन खर्च संरचना तर्जुमा र आयोजनाहरुको प्राथमिकता निर्धारणको लागि राष्ट्रिय योजनाद्वारा जारी स्थानीय तहको योजना

तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५ बमोजिम गरिएको छ । विनियोजन प्रक्षेपण गर्दा गत आर्थिक वर्षको यथार्थ स्थिति चालु आर्थिक वर्षको प्रक्षेपित अवस्था र मध्यकालीन खर्च संरचनाको आधारमा सम्बन्धित निकायहरुमा छलफल गरी आगामी तीन वर्षको खर्च प्रक्षेपण सहितको खाका तयार गरेको हो । यसका लागि सम्बन्धित शाकाहरुले खर्च संरचना कार्यदलको संलग्नतामा कार्यक्रमहरुको नतिजा एवम् सूचक निर्माण र प्राथमिकता सम्बन्धी कार्यहरु सम्पादन गरेका थिए । विभिन्न समिति र कार्यदलहरुद्वारा सम्पादित कामलाई समग्रमा पुनरावलोकन गरी खर्च संरचना तयार गरिएको हो । स्रोत समितिले गाउँको समष्टिगत अर्थतन्त्रको वर्तमान स्थिति, पहिलो आवधिक योजना, वित्तीय स्थिति, बाह्य एवम् आन्तरीक वित्तीय साधनको सम्भावना, करको लचकता, राजस्व प्रक्षेपण तथा कार्यगत नीति र प्राथमिकताको आधारमा आगामी आर्थिक वर्षहरुको लागि स्रोत प्रक्षेपण गरिएको हो ।

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमाको लागि निम्न प्रकृयाहरु अवलम्वन गरिएको छ ।

१.७.१ कार्यतालिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण

मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुम प्रक्रियासँगै आवद्ध गरी चरणवद्ध रुपमा तर्जुमा गर्ने व्यवस्था गर्ने छ । वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमको कार्यतालिका अनुसार गरिने छ :

तालिका १ : मध्यमकालीन खर्च संरचनाको कार्यतालिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण

क्रियाकलाप	**समय सीमा**	**जिम्मेवारी**
कार्यपालिकाका सदस्य र विषयगत महाशाखा/शाखा प्रमुखलाई अभिमुखीकरण	फाल्गुण मसान्त	कार्यदल
योजना तथा कार्यक्रमको समीक्षा एवम् स्थानीय आर्थिक खाका तयारी	चैत्र १५ गते भित्र	कार्यपालिका
त्रि-वर्षीय खर्चको प्रक्षेपण सहित बजेटको आकार र स्रोत आँकलन	वैशाख ५ गते भित्र	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति
बजेट सीमा निर्धारण तथा स्रोत बाँडफाँड	वैशाख ७ गते भित्र	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति
बजेट सीमा र मार्गदर्शन स्वीकृति तथा सम्प्रेषण	वैशाख १५ गते भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
विषय क्षेत्रगत मध्यकालीन खर्च संरचनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी	जेठ २५ गते भित्र	कार्यदल/विषयगत समिति
विषय क्षेत्रगत मध्यकालीन खर्च संरचना विषयगत समितिमा छलफल	जेठ २५ गते भित्र	कार्यदल/विषयगत समिति
मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अन्तिम मस्यौदा तयारी	असार ५ गते भित्र	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति
मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी सभामा पेश	असार १० गते भित्र	कार्यपालिका
मध्यमकालीन खर्च संरचना र बजेटमा प्रविष्ट	असार मसान्त भित्र	आर्थिक विकास/योजना महाशाखा /शाखा

१.७.२ त्रि-वर्षीय प्रक्षेपण सहित कूल बजेटको आकार तयारी

गत आर्थिक वर्षको यथार्थ स्थिति, चालू आर्थिक वर्षको प्रक्षेपित अवस्था र मध्यमकालीन खर्च संरचनाको आधारमा आगामी ३ वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम बारे वडा कार्यालय, सम्बन्धित विषयगत कार्यालय, योजना तथा प्राविधिक महाशाखा (आर्थिक प्रशासन शाखा) र सुनापति गाउँपलिकाको नीतिगत छलफल गरी आगामी आर्थिक वर्ष र थप २ वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमको प्रक्षेपण गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । यो कार्य गर्दा सम्बन्धित निकायहरुको संलग्नतामा योजना तथा प्राविधिक महाशाखा (आर्थिक प्रशासन शाखा) ले समग्रमा पुनरावलोकन गरी अवधारणापत्र तयार गरिएको छ । स्रोत समितिले सुनापति गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रको वर्तमान स्थिति, चालू आवधिक योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना, कूल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रक्षेपण, वित्तीय स्थिति, बाह्य एवम् आन्तरीक वित्तीय साधनको सम्भावना, करको लचकता, राजस्व प्रक्षेपण तथा कार्यगत नीति र प्राथमिकताको आधारमा आर्थिक वर्ष र थप २ वर्षको कूल बजेटको आकार निर्धारण गरिएको छ ।

१.७.३ बजेट सीमा र मार्गदर्शन पठाउने

स्रोत समितिले तयार गरेको आगामी ३ वर्षको बजेटको सीमाभित्र योजना तथा प्राविधिक महाशाखा (आर्थिक प्रशासन शाखा) निकायगत र विषयगत रुपमा चालू, पूँजीगत र वित्तीय व्यवस्था सहितको बजेट सीमा र मार्गदर्शन तयार गरिन्छ । माथि उल्लेख भए अनुसार तयार भएको निकायगत⁄विषयगत बजेट सीमा र मार्गदर्शन सम्बन्धित निकाय⁄कार्यालयमा पठाइन्छ । सम्बन्धित कार्यालयले आफू अन्तर्गतका कार्यक्रम⁄ आयोजनामा निकायगत बजेट सूत्रमा प्रविष्टि गरिएको छ ।

१.७.४ आयोजना बैंक, आयोजनाको छनौट तथा प्राथमिकीकरण

सुनापति गाउँपालिकाको आवश्यकता, समस्या र सम्भाव्यता अनुसार कार्यान्वयन योग्य र बढी प्रतिफल प्राप्त हुने आयोजना छनोट गरी उक्त सुनापति गाउँपालिकामा सञ्चालन गर्ने विभिन्न विषयगत क्षेत्रको आयोजनाको पहिचान, विश्लेषण तथा प्राथमिकीकरण र तत्पश्चात छनोट गरी प्राथमिकताको आधारमा प्राथमिकता क्रममा आयोजना समावेश गरी आयोजना बैंक बनाएको छ ।

देहायका कारणले आयोजना प्राथमिकीकरण आवश्यक रहेको हुन्छ ।

- संविधानको कार्यान्वयन गर्न ।
- आवधिक योजना तथा दिगो विकास लक्ष्यलाई कार्यान्वयनमा लैजान ।
- गरिवी निवारण तथा क्षेत्रगत सन्तुलन कायम गर्न ।
- विनियोजन कुशलता हासिल गर्न ।
- महत्वपूर्ण आयोजनाका लागि स्रोत सुनिश्चितता गर्न ।
- आयोजना कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउन ।

आयोजना बैंकमा समावेश भएका आयोजनाको प्राथमिकताक्रमको आधारमा मध्यमकालीन खर्च संरचनामा आयोजना छनौट गरी समावेश गरिएको छ । यसरी छनौट गरिएको आयोजनाको लागि त्रि-वर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहित आगामी आर्थिक वर्ष र थप २ आर्थिक वर्षको लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

१.७.५ मध्यमकालीन खर्च संरचना, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्ताव

योजना तथा प्राविधिक महाशाखाले तयार गरी पठाएको सीमा र मार्गदर्शनभित्र रही सम्बन्धित शाखाले आवश्यकता र प्राथमिकीकरणका आधारमा छनौट भएका आयोजना/कार्यक्रमको त्रिवर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना र आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तयार गरी सम्बन्धित विषयगत समितिमा प्रस्ताव गरिएको छ ।

१.७.६ विषयगत समितिमा छलफल

विभिन्न शाखाहरुबाट प्रस्तावित आयोजना/कार्यक्रमको त्रिवर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना र बजेट माथि सम्बन्धित विषयगत समितिमा दफावार छलफल गरिएको छ । यसरी छलफल गर्दा नेपालको संविधान (मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीति र सुनापति गाउँपालिकाको कार्यक्षेत्र/क्षेत्राधिकार), राष्ट्रिय दीर्घकालीन सोच, राष्ट्रिय आवधिक योजना, सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्य, सुनापति गाउँपालिकाको आवश्यकता, समस्या र सम्भावना र आयोजना बैंकबाट छनौट गरिएका आयोजनाको प्राथमिकीकरणलाई आधार मानिएको छ ।

१.७.७ एकीकृत मस्यौदा तयारी

विषयगत समितिमा दफावार छलफल गरी प्रस्ताव भएका कार्यक्रम/आयोजनाहरुको त्रि-वर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना र बजेटको एकीकृत मस्यौदा तयारी गरिएको छ ।

१.७.८ गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृति र प्रकाशन

योजना तथा प्राविधिक महाशाखाबाट तयार भएको एकीकृत मस्यौदा माथि सुनापति गाउँ कार्यपालिकामा पेश गरी कार्यपालिकामा उक्त मस्यौदा माथि छलफल भई स्वीकृत गरिने छ ।

१.७.९ गाउँ सभामा पेश

सुनापति गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मध्यमकालीन खर्च संरचना आवश्यक मात्रामा छपाइ र प्रकाशन गरी गाउँ सभामा जानकारीको लागि पेश गरिने छ ।

परिच्छेद २: मध्यमकालीन खर्च संरचना

२.१ पृष्ठभूमि

आवधिक योजनालाई बजेटसँग र बजेट कार्यक्रमसँग जोड्ने औजारलाई नै मध्यमकालीन खर्च संरचना भनिन्छ । यसलाई चालु आवधिक योजना र बजेटको बिचमा उचित तालमेल मिलाउन सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापनको संयन्त्रको रुपमा समेत लिइन्छ । यो खर्चको ३ वर्षे प्रक्षेपण गर्ने विधि मात्र नभई सरकारी खर्चको अग्रिम योजना समेत रहेको छ । सरकारी खर्चलाई व्यवस्थापन गर्न प्रयोग गरिने एउटा नयाँ अवधारणाको रुपमा यसलाई लिइने गरिन्छ । यसको पूरा रुप Mid Term Expenditure Framework (MTEF) हो । आवधिक योजनाले वार्षिक बजेटलाई मार्गदर्शन गर्नको लागि यसको आवश्यकता पर्दछ । नेपालमा यसलाई आ.व. २०५९/६० देखि प्रयोगमा ल्याइएको हो । मध्यकालीन खर्च संरचना अनुसार हरेक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा आगामी थप दुई वर्षको समेत बजेटको आँकलन गर्ने र आयोजना तथा कार्यक्रमहरुलाई आवधिक योजनाको प्राथमिकताको आधारमा श्रोत सुनिश्चित गर्ने प्रयास गर्दछ । यसले सरकारसँग उपलब्ध सीमित साधन र श्रोतको आँकलन गर्ने तथा त्यसलाई योजनाको प्राथमिकताको क्षेत्रमा मध्यम अवधिका लागि वाँडफाँड गर्ने गर्दछ ।

२.१.१ मध्यमकालीन खर्च संरचना आवश्यकता

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको आवश्यकता निम्न रहेका छन् ।

- योजनालाई बजेटसँग र बजेटलाई कार्यसम्पादनसँग आवद्ध गरी साधनलाई उपलब्धिमूलक बनाउन ।
- आयोजनाहरुको प्राथमिकीकरण (P१, P२, P३) गर्न ।
- प्राथमिकता प्राप्त आयोजनालाई साधनको सुनिश्चितता गर्न ।
- सीमित साधन र असीमित आवश्यकता बीचको खाडल कम गर्न ।
- सरकारी खर्च प्रवाहको भविष्यवाणी गर्न ।
- खर्चको अग्रिम अनुमान गर्न ।
- सरकारका सबै अंगको भूमिका स्पष्ट गर्न ।
- बहुवर्षीय ठेक्कालाई सहयोग गर्न ।
- सरकारी खर्च व्यवस्थाको कमी कमजोरी हटाउन ।
- सरकारलको स्रोत साधनलाई राष्ट्रिय बजेट प्रणालीमा ल्याई प्राथमिकताको आधारमा बाँडफाँड गर्न ।
- सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता हासिल गर्न ।

२.१.२ कानुनी व्यवस्था

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद – ६ (सार्वजनिक खर्च व्यवस्था) दफा १७ अनुसार मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ ।

(१) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहले दफा १६ बमोजिमको सार्वजनिक खर्च विवरण तयार गर्दा आगामी तीन आ.व.मा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्ने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तयार गरिने मध्यमकालीन खर्च संरचनामा देहायका विवरण मिलाउनु पर्ने छ ।

(क) प्रस्ताबित योजनाको उद्देश्य

(ख) प्रस्ताबित योजनाको लागि सम्भाव्यता

(ग) प्रस्ताबित योजना कार्यान्वयन हुन सक्ने आर्थिक वर्ष र त्यसपछिका २ आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुनसक्ने प्रतिफल र उपलब्धि

(घ) प्रस्तावित योजना लागू गर्न आवश्यक पर्ने खर्चको विवरण

(ङ) खर्च व्यहोर्ने स्रोत र खर्च गरिएको रकमबाट प्राप्त हुन सक्ने प्रतिफल र उपलब्धिको प्रक्षेपण

(च) प्रस्ताबित योजाको मध्यम अवधिको खर्चको रणनीति र त्यसको वार्षिक खर्चसँगको तादात्म्यता

(छ) सञ्चालित योजना भए गत आ.व.मा छुट्याएको खर्च अनुमान लक्ष्य हासिल भए नभएको तथार्थ विवरण

२.१.३ उद्देश्य

गाउँपालिकाको सबै खर्चलाई एउटै थलोमा राखेर प्राथमिकताका आधारमा बाँडफाँड गरि खर्चको उपलब्धि बढाउनु यसको प्रमुख उद्देश्य हो ।

- तीन आर्थिक वर्षको बजेटको कुल सीमा प्रक्षेपण गर्न ।
- वार्षिक बजेट र आवधिक योजना बीच सन्तुलन कायम गर्न ।
- बजेट अनुशासन कायम गर्न ।
- संरचनाले सरकारसँग उपलब्ध भएको सीमित साधन र श्रोतको आँकलन गर्न ।
- वार्षिक खर्चसँगको तादत्म्यता र सञ्चालनमा रहेका योजनाहरुको गन्तव्य निर्धारण गर्न ।
- प्रस्तावित योजनाको उद्देश्य तथा योजनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन र खर्च जुटाउन ।
- आवश्यकताको आधारमा बजेट खर्चलाई मध्यम अवधिका लागि बाँडफाँड गर्न ।
- सरकारी श्रोत, राजस्व, आन्तरिक ऋण, वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको आँकलन गरी समष्टिगत खाका निर्धारण गर्न ।
- खर्चको आधारमा सेवा सञ्चालन गर्ने मन्त्रालयलाई आवश्यक निर्देशन दिन ।
- आर्थिक गतिविधिहरुको मूल्याङ्कन गर्न ।
- जथाभावी आवश्यक कार्ययोजना विहिन योजनाहरुमा बजेट छर्ने प्रवृत्तिलाई रोक्न ।
- सञ्चालन भइरहेका योजना भए गत आर्थिक वर्षमा छुट्याइएको खर्च अनुसार लक्ष्य हासिल भए नभएको समीक्षा गर्न ।
- आर्थिक वर्षहरुको खर्च तथा श्रोत सहितको मध्यकालीन खर्च संरचना सीमा निर्धारण र बजेटको कार्यान्वयन स्थितिको समीक्षा गर्न ।

हाल तयार गरिएको मध्यमकालीन खर्च संरचना आगामी आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तयारीसँगै सो पछिल्ला दुई आर्थिक वर्ष (२०८२/८३ र २०८३/८४) समेत समेटी तीन वर्षको लागि तयार गर्दा नेपाल संविधान अन्तर सरकारी वित्तीय व्यवस्थापन ऐन २०७४ र सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजनासँग तादात्म्यता हुने गरी तर्जुमा गरिएको छ । यसमा गाउँपलिकाको आवधिक योजनाका सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति र प्राथमिकता एवम् गाउँपलिकाका नीति र प्राथमिकता लगायत दिगो विकास लक्ष्य समेतलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिइएको छ ।

२.२ दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, परिमाणात्मक लक्ष्य र समग्र रणनीति

दीर्घकालीन सोच सहितको सोच, लक्ष्य, परिमाणात्मक लक्ष्य तथा समग्र रणनीतिहरु मध्यमकालीन खर्च संरचनामा समावेश गरिएको छ ।

२.२.१ दीर्घकालीन सोच

सुनापति गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको आधारशीला तयार पार्ने उद्देश्यले यस मध्यकालीन खर्च संरचनालाई वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तथा पञ्चवर्षीय योजनाको आधार-पत्रसँग तादात्म्यता हुने गरी सोच, लक्ष्य र रणनीति तय गरिएको छ । गाउँपालिकको पहिलो आवधिक योजनामा उल्लेखित गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच देहाय बमोजिम रहेको छ ।

"समृद्ध , उद्यमी, सुखी सुनापति: कृषि, पर्यटन र शिक्षा हाम्रो सम्पत्ति"

सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमाको मुख्य लक्ष्य यस गाउँपालिकामा कृषि र पर्यटनको विकास गर्दै गाउँवासीहरुको सामाजिक-आर्थिक स्तरमा सुधार ल्याई समृद्ध गाउँको रुपमा स्थापित गराउनु यसको लक्ष्य रहेको छ । गाउँपालिकाको सोच निर्माणमा देहायका प्रमुख गन्तव्यलाई दृष्टिगत गरिएको छ ।

- कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि, स्थानीय कृषिलाई आधुनिकीकरण र व्यवसायिकरण गरी कृषि रोजगारीको अवसर प्रदान गरी स्थानीय युवाहरुलाई पनि कृषितर्फ आकर्षित गर्ने ।
- गाउँमा विद्यमान विविध धार्मिक, साँस्कृतिक, पुरातात्विक महत्वका धरोधरको संरक्षण गर्दै एक पर्यटीकय गाउँको रुपमा विकास गर्ने ।
- गाउँमा साक्षारता दर वृद्धि र विद्यालय भर्ना तथा उत्तीर्ण दर वृद्धि गर्दै शिक्षा क्षेत्रको विकास गर्ने ।

२.२.२ लक्ष्य

सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजना तर्जुमाको मुख्य लक्ष्य यस गाउँपालिकामा कृषि, पर्यटन र व्यापार क्षेत्रको विकास गर्दै गाउँवासीहरुको सामाजिक-आर्थिक स्तरमा सुधार ल्याई समृद्ध गाउँको रुपमा स्थापित गराउनु यसको लक्ष्य रहेको छ । साथै यस योजनाका निम्न लक्ष्य रहेका छन् ।

- गाउँपालिकालाई कृषि र प्राकृतिक स्रोत साधन युक्त क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने ।

- गाउँपालिकाको पर्यटकीय क्षेत्रहरुको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्ने ।
- गाउँपालिकामा शिक्षा क्षेत्रको विकास गर्ने ।
- गाउँपालिकामा सामाजिक, आर्थिक र भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्ने ।
- गाउँपालिकाको विद्यमान स्रोत, साधन र सम्पदाको प्रयोग गरी समृद्ध बनाउने ।

२.२.३ परिमाणात्मक लक्ष्य

गाउँपालिकाको आवधिक योजनाको ५ वर्षे अवधिमा हासिल गरिने परिमाणात्मक लक्ष्य निम्न रहेका छन् ।

तालिका २ : आवधिक योजनाको ३ वर्षे अवधिमा हासिल गरिने परिमाणात्मक लक्ष्य

क्र. स.	सूचकहरु	इकाई	आधार वर्ष २०८०/८१	आ. व. २०८३/८४ लक्ष्य
सडक तथा यातायात पूर्वाधार				
१	कच्ची, ग्राभेल र पक्की सडक पहुँच भएका परिवार	प्रतिशत	-	९०
२	पक्की सडक (कालोपत्रे)	कि.मि.	६	५०
३	ग्राभेल सडक	कि.मि.	५	३५
४	कच्ची सडक	कि.मि.	११५	६०
५	३० मिनेट सम्मको दुरीमा यातायात पहुँच भएको परिवार	प्रतिशत	-	८५
६	नयाँ पक्की पुल निर्माण	सङ्ख्या	-	२
७	झोलुङ्गे पुल	सङ्ख्या	१४	१६
८	व्यवस्थित बसपार्क	सङ्ख्या	-	निर्माण शुरु
९	सडक यातायात गुरुयोजना	सङ्ख्या	निर्माणाधिन	कार्यान्वियन
विद्युत, सञ्चार, सिंचाई, खानेपानी तथा सरसफाइ				
१	केन्द्रिय विद्युत प्रशारण लाईनमा पहुँच भएका परिवार	प्रतिशत	९७.९७	९९
२	सोलार लाईटमा पहुँच भएका परिवार	प्रतिशत	१.४५	१०
३	सिञ्चित कृषि भुमि	हेक्टर	-	३,५००
४	सिंचाई, खानेपानी तथा सरसफाइ गुरुयोजना	सङ्ख्या	-	१
५	आधारभुत खानेपानी पहुँच भएका परिवार	प्रतिशत	९०.०३	९९
६	पाईप मार्फत घर भित्रै खानेपानी पुगेको घरपरिवार	प्रतिशत	६०.३९	९०
७	शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	९७.१४	९९.५
८	फ्लस शौचालय भएको घर परिवार	प्रतिशत	७२.२९	८०
९	ढल सञ्जालमा जोडिएको घरधुरी	प्रतिशत	-	प्रारम्भ
भवन, सार्वजनिक सेवामा पहुँच तथा पूर्वाधार				
१	सामुदायिक भवनहरुको सङ्ख्या	सङ्ख्या	-	२०
२	आफ्नै स्वामित्तको आवास भएका घरधुरीहरु	प्रतिशत	९८.५४	९९
३	सुरक्षित (भवन संहिताको मापदण्ड बमोजिम निर्मित) आवासमा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्या	प्रतिशत	-	८५
४	स्मार्ट मोबाईल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	४८.८४	६५
५	साधारण मोबाईल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	८४.८३	८८
६	ईन्टरनेटमा पहुँच	प्रतिशत	५.४१	४०

क्र. स.	सूचकहरु	इकाई	आधार वर्ष २०८०/८१	आ. व. २०८३/८४ लक्ष्य
७	बैंक तथा बजार केन्द्रमा पुग्न लाग्ने औसत समय	मिनेट	-	३०
८	बैंकिङ तथा वित्तीय सेवामा खाता हुने परिवार	प्रतिशत	-	६०
आर्थिक विकास तथा पर्यटन				
१	बेरोजगारी दर (सक्रिय जनसङ्ख्या मध्ये)	प्रतिशत	५.९	४.५
२	प्रतिदिन १.२५ अमेरिकी डलर भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार	प्रतिशत	-	१२
३	आर्थिक रुपले सक्रिय जनशक्ति	प्रतिशत	५९.५३	६३
४	कृषि फार्म	सङ्ख्या	३८	४०
५	गलैचा उद्योग	सङ्ख्या	३	६
६	डेरी उद्योग	सङ्ख्या	१	२
७	कोल्ड स्टोर तथा चिस्यान केन्द्र	सङ्ख्या	१	२
८	व्यवसायिक तथा शीपमुलक तालिम लिने जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	२७५	३५०
९	औद्योगिक ग्राम	सङ्ख्या	०	१
१०	वार्षिक पर्यटक आवागमन (आन्तरिक समेत)	सङ्ख्या	-	३००००
११	आवासीय सुविधा रहेका होटलहरु	सङ्ख्या	८	३०
१२	व्यवस्थित होमस्टे सञ्चालन क्षेत्र (स्थान)	सङ्ख्या	४	७
शिक्षा तथा साक्षरता				
१	साक्षरता दर (५ वर्ष माथि)	प्रतिशत	६१.९३	७०
२	खानेपानी तथा बालिकामैत्री शौचालय भएका विद्यालय	प्रतिशत	१००	१००
३	विज्ञान ल्याब, कम्प्यूटर ल्याब भएका विद्यालय	सङ्ख्या	१२	१८
४	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा सञ्चालन भएका विद्यालय	सङ्ख्या	२	३
५	कुल विद्यार्थी	सङ्ख्या	२,९१७	३,२००
६	आधारभूत विद्यालयको पहुँच (३० मिनेट भित्र)	प्रतिशत	-	९०
७	माध्यामिक शिक्षालयको पहुँच (१ घण्टा भित्र)	प्रतिशत	-	८५
स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधा				
१	१० शैयाको अस्पताल	सङ्ख्या	निर्माणाधिन	सञ्चालन तथा व्यवस्थापन
२	पूर्ण खोप लिने बालबालिका	प्रतिशत	७८.३	८५
३	कम तौल भएका नवजात शिशु	प्रतिशत	६	२.५
४	संस्थागत सुत्केरी	प्रतिशत	४५	७०
५	भिटामिन ए सेवन गर्ने बालबालिका	प्रतिशत	१००	१००
६	१ घण्टा भित्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुग्ने परिवार	प्रतिशत	-	८७
७	स्वास्थ्य बीमा गर्ने परिवार	प्रतिशत	१०	८५
विपद् व्यवस्थापन				
१	प्रकोपबाट सुरक्षित भएका घरपरिवार	प्रतिशत		४५
२	विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजना निर्माण	अवस्था	नभएको	निर्माण भएको
३	विपद् जोखिम नक्साङ्कन कार्य	अवस्था	नभएको	तयार भएको
४	विपद् व्यवस्थापन सामग्री	अवस्था	सबै वडामा नपुगेको	सबै वडामा पुगेको
५	एकीकृत बस्ती विकास योजना (बस्ती स्थानान्तरण)	अवस्था	नभएको	निर्माण भएको

क्र. स.	सूचकहरु	इकाई	आधार वर्ष २०८०/८१	आ. व. २०८३/८४ लक्ष्य
६	जनचेतना कार्यक्रम	सङ्ख्या	-	६
७	विपद् व्यवस्थापन कोष	अवस्था	-	स्थापना
८	प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन तालिम प्राप्त जनशक्ति	सङ्ख्या	-	६०
सुशासन तथा सेवा पहुँच				
१	गाउँपालिकामा जनशक्ति व्यवस्थापन	अवस्था	कमी	पूर्ण भएको
२	तालिम प्राप्त जनशक्ति	सङ्ख्या	-	३०
३	वडामा विद्युतीय कारोबार	अवस्था	सहज नभएको	सहज भएको
४	वेरुजु नियन्त्रण	अवस्था	-	नियन्त्रण हुने
५	गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहको एप निर्माण	अवस्था	नभएको	एपको प्रयोग
६	डिजिटल प्रोफाइल निर्माण	अवस्था	नभएको	तयार भएको
७	नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण	अवस्था	नभएको	तयार भएको
८	भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशिलता	अवस्था	नभएको	भएको
९	ठूला आयोजनाहरुको सार्वजनिक सुनवाई र सामाजिक लेखा परीक्षण	अवस्था	भएको	वार्षिक रुपमा

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना-२०७८, सुनापति गाउँ कार्यपालिका, सोह्रौं योजनाको (राष्ट्रिय योजना आयोग), नेपाल जनसाङ्खिकीय तथा स्वास्थ्य सर्भेक्षण २०७८, आर्थिक सर्वेक्षण २०८०-८१, दिगो विकासका लक्ष्यहरुः प्रदेशको अवस्था तथा मार्गचित्र २०१९-२०३० (प्रदेश नीति तथा योजना आयोग)

२.२.४ समग्र रणनीति

सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजनाका लक्ष्यहरु हासिल गर्न अपनाईने रणनीतिहरु निम्न रहेका छन् ।

- आर्थिक आत्मनिर्भर्ताको स्थिति निर्माण गर्न तुलनात्मक लाभ हुनसक्ने स्थानीय कृषिवाली र आधारभूत खाद्यवस्तुको उत्पादनमा वृद्धि गर्ने ।
- कृषि तथा उद्योग क्षेत्रमा सृजना भएका स्थानीय रोजगारी र सम्भाव्य रोजगारी क्षेत्रका लागि चाहिने क्षमता र सीपयुक्त जनशक्ति निर्माण र विकासमा लगानी गर्ने ।
- विद्यमान सडक सञ्जालको उपयोग हुने गरी आर्थिक सम्भावनाका आधारमा कृषि, पर्यटन क्षेत्रलाई सम्बोधन गर्ने उद्योग स्थापना र सञ्चालनमा निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- व्यवसायीकरण, विविधिकरण र आधुनिकीकरण गरि कृषिजन्य उद्योगलाई विकासको सम्वाहक बनाउने ।
- कृषि अनुसन्धान क्षेत्रमा आधुनिक तथा नविनतम प्रविधि विकास गर्ने ।
- अनिवार्य आधारभूत शिक्षा तथा निशुल्क आधारभूत र माध्यामिक शिक्षा पद्धतिलाई रोजगारी र उद्यमशीलता मूलक बनाउने ।
- शैक्षिक सामाजिक चेतनास्तर कमजोर रहेको जातीय समूह, समुदायका लागि स्थानीय रुपमा उपलब्ध अवसरहरुमा विशेष प्राथमिकता दिने ।
- पर्यटकको साँस्कृतिक र धार्मिक अभिरुची सम्बोधन हुनेगरी सबै मौसममा चलायमान पर्यटन र मनोरञ्जन स्थल निर्माण तथा विकास गर्ने ।

- बसाइँसराईको व्यवस्थापनका लागि आफ्नो क्षेत्रको भूमि सम्बन्धी नीति बनाउँदा भू-उपयोग योजना तर्जुमा तथा एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।
- कृषियोग्य भूमि र वन क्षेत्रको संरक्षण गर्न एवम् युवाहरुलाई कृषि पेशा तर्फ आकर्षित गराएर विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- गाउँ विकास सन्तुलनमा योगदान गर्ने आयोजनाहरुलाई मात्र गाउँ गौरवका आयोजनाका रुपमा छनोट गरी कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिने ।
- मानवपूँजी निर्माण र सशक्तिकरण गर्न गाउँपालिकाका शिक्षित युवाहरुलाई सामाजिक परिचालनमा संलग्न गराउने ।
- गरिवी न्यूनीकरण कार्यक्रममा लगानी वृद्धि गरी नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ।
- गरिब, द्वन्द्वबाट प्रभावित र सिमान्तकृत वर्गका बालबालिकालाई निःशुल्क पठनपाठन गराउन निजी, संस्थागत र सामुदायिक विद्यालयहरुसँग सहकार्य गर्ने ।
- लक्षित समूहलाई लक्षित गरेका कार्यक्रमहरुमा गाउँपालिकाले अनुदान बढाउँदै जाने ।
- नपाको भौतिक विकासमा उपभोक्ता समितिको लागत, सहभागिता र संलग्नता बढाउँदै जाने ।
- विशेष लगानीका क्षेत्रहरुको पहिचान गर्दै गाउँको दीर्घकालिन योजनामा समावेश गर्ने ।
- निजी क्षेत्रको लगानीलाई आकर्षित गरी सार्वजनिक निजी साझेदारी (PPP: Public Private Partnership) को सिद्धान्त अनुरुप विकास कार्य सञ्चालन गर्ने ।
- वातावरण संरक्षण सम्बन्धी प्रष्ट नीति ल्याउने ।
- गाउँपालिकाभित्र औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्न सम्भावना अध्ययन गर्ने ।
- काष्ठकला, हाते उद्योग, पर्यटक सामाग्री उत्पादन गर्ने उद्योगलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।
- घरेलु उत्पादनलाई बजारीकरण एवम् उपभोगमा विशेष जोड दिनुका साथै प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने ।
- घरेलु तथा साना उद्योग सञ्चालनमा वातावरण प्रदुषण न्यूनीकरणको नीति लिने ।
- विभिन्न खाले प्रवर्द्धनात्मक बजार सञ्चालनमा जोड दिने ।
- स्थानीय श्रोत साधन एवम् जनशक्ति परिचालनमा विशेष जोड दिने ।
- पर्यटक मैत्री खाद्य परिकार प्रवर्द्धनमा जोड दिने ।

२.३ प्रमुख नतिजा, सूचक तथा लक्ष्य

आवधिक योजनाले निर्धारण गरेको दीर्घकालीन लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुग्ने गरी मध्यमकालीन खर्च संरचनाको प्रमुख लक्ष्य तथा नतिजा सूचक निर्धारण गरिएको छ । सो अनुसार समष्टिगत लक्ष्यहरुको विद्यमान स्थिति तथा आगामी ३ वर्षको अपेक्षित उपलब्धि तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । यसका लागि आवधिक योजनाको समष्टिगत आर्थिक क्षेत्रको प्रक्षेपण र प्रत्येक विषयगत क्षेत्रको योजना अवधिको अन्त्यमा हासिल हुने निर्धारित लक्ष्यलाई तीन आर्थिक वर्षमा विभाजन गरी राखिएको छ ।

तालिका ३ : नतिजा, सूचक तथा लक्ष्य सहित अपेक्षित उपलब्धि

१. आर्थिक क्षेत्र (२०८०/८१ को स्थिर मूल्यमा आधारित)						
नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	क) कुल गार्हस्थ उत्पादन	अ. डलर	१४३४	१६११	१७८८	१९६५
	आर्थिक वृद्धिदर	प्रतिशत	३.५	४.२५	५	५.७५
	प्रति व्यक्ति आय	अ. डलर	१४५६	१६२५	१८००	१९७५
असर १	कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	प्रतिशत	३	३.२	३.४	३.६
	गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	प्रतिशत	३.७	४.५	५.४	६.२
असर २	सम्पतिमा आधारित सहमानत जनाउने	०-१	-	०.३५	०.३४	०.३३
	माथिल्लो १० र तल्लो ४० प्रतिशत जनसङ्ख्याको आम्दानीको अनुपात	अनुपात	-	१.३०	१.२६	१.२२
प्रतिफल१	आर्थिक विकास योजना	सङ्ख्या	०	१	१	१
प्र .२	मुद्रा स्फिति	प्रतिशत	६	५.८	५.६	५.४
प्र .३	स्थानीय औधोगिक लगानी वार्षिक वृद्धि	प्रतिशत	-	५	६	७
प्र .४	औधोगिक उत्पादन	करोडमा	-	५	१०	१५
प्र .५	बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा	प्रतिशत	१.५१	१.७५	२	२.५
प्र .६	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण कार्यक्रममा आवद्ध जनसङ्ख्या	प्रतिशत	२०.३३	२१	२२	२३
प्र .७	गरिबीको रेखामुनीको परिवार	प्रतिशत	१२.६	१२	११.५	११
प्र .८	मानव विकास सूचाङ्क	सूचाङ्क	०.६६	०.६७	०.६८	०.६९
प्र .९	सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर	प्रतिशत	-	२.२	३.२	४.२

१.१ कृषि क्षेत्र						
नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ उत्पादन	रु करोड	-	२०	२७	३४
प्र. १	व्यवसायिक कृषक	सङ्ख्या	-	१५०	१७५	२००
प्र. २	सक्रिय व्यवसायिक कृषक समुह	सङ्ख्या	७५	८०	८५	९०
प्र. ३	कृषि प्राविधिक	सङ्ख्या	३	३	४	५
प्र. ४	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	सङ्ख्या	५	६	७	८
प्र. ५	कृषक तालिम	सङ्ख्या	-	३०	३५	४०
प्र. ६	व्यवसायिक नर्सरी सञ्चालक	सङ्ख्या	४	५	६	७
प्र. ७	कृषि फार्म	सङ्ख्या	३८	४३	४८	५३
प्र. ८	पकेट क्षेत्र विकास	सङ्ख्या	-	१०	१२	१४
प्र. ९	कृषि सहकारी संस्था	सङ्ख्या	१२	१४	१६	१८
प्र. १०	एग्रोभेट तथा बीउ विजन केन्द्र	सङ्ख्या	-	१	२	३
प्र. ११	दुग्ध चिस्यान केन्द्र	सङ्ख्या	१	१	१	१
प्र. १२	कृषि उपज सङ्कलन केन्द्र	सङ्ख्या	३	३	३	४

प्र. १३	माछा पोखरी	सङ्ख्या	-	३	४	५
प्र. १४	कोल्ड स्टोर	सङ्ख्या	१	१	१	२

१.२ उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	गार्हस्थ उत्पादनमा उद्योग व्यवसायको योगदान	प्रतिशत	-	५.२	५.२५	५.३
प्रतिफल १	लघु तथा घरेलु उद्योगहरु	सङ्ख्या	-	१००	१२५	१५०
प्र. २	रोजगारी सृजना	सङ्ख्या	८,७२७	९०००	९२२५	९५००
प्र. ३	उद्यम विकास तालिम लिने युवा	सङ्ख्या	-	१५०	२००	२५०
प्र. ४	सीपमुलक तालिम लिने महिला	सङ्ख्या	-	१००	१५०	२००
प्र. ५	उत्पादनमुलक उद्योग	प्रतिशत	-	८.६	८.८	९
प्र. ६	औधोगिक ग्राम	सङ्ख्या	०	०	०	०
प्र. ७	हाटबजार	सङ्ख्या	२	३	३	४
प्र. ८	कुटानी पिसानी मिल	सङ्ख्या	१	३	५	७
प्र. ९	व्यवसाय (दर्ता)	सङ्ख्या	-	३००	३५०	४००
प्र. १०	औद्योगिक तथा व्यापार नीति तर्जुमा	सङ्ख्या	०	०	०	१

१.३ पर्यटन

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	पर्यटक आगमन (हजारमा)	सङ्ख्या	-	३०	३५	४०
प्रतिफल १	रोजगारी सृजना	सङ्ख्या	-	१००	१२५	१५०
प्र .२	एकीकृत पर्यटन गुरुयोजना	सङ्ख्या	निर्माणाधिन	१	१	१
प्र .३	स्थानीय स्तरका पर्यटकीय होटल	सङ्ख्या	८	२०	२५	३०
प्र .४	होमस्टे(स्थान)	सङ्ख्या	४	६	८	१०
प्र .५	प्रमुख गन्तव्य स्थल विकास	सङ्ख्या	-	४	६	८
प्र .६	पर्यटन सूचना केन्द्र	सङ्ख्या	०	०	०	१
प्र .७	कोशेली घर	सङ्ख्या	१	२	२	३
प्र .८	पर्यटन गाईड तालिम	जना	-	१५	२०	२५
प्र .९	मठ मन्दिर मर्मत, सम्भार र जिर्णोद्धार	सङ्ख्या	-	३	४	५
प्र .१०	पर्यटन पूर्वाधार पार्क), पिकनिक स्पट र जलाधार पूर्वाधार विकास(	सङ्ख्या	-	४	६	८
प्र .११	पर्यटन पदमार्ग निर्माण	कि.मि.	-	१०	१५	२०
प्र .१२	पर्यटन प्रवर्द्धनप्रचार प्रसार ,	सङ्ख्या	-	१	२	३

१.४ बैंक, वित्तीय संस्था र सहकारी

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	बैंक (शाखा)	सङ्ख्या	२	२	२	३

प्रभाव	लघुवित्त संस्था	सङ्ख्या	२	२	३	४
प्रभाव	सहकारी संस्था	सङ्ख्या	४२	४५	४८	५१
प्रतिफल १	बैंक तथा वित्तिय संस्थामा कम्तिमा एक जनाको खाता भएको परिवार	प्रतिशत	-	४५	५०	५५
प्र. २	सहकारीको उत्पादन क्षेत्रमा लगानी	प्रतिशत	-	२०	२५	३०
प्र. ३	वित्तिय साक्षरता	प्रतिशत	-	३०	३५	४०
प्र. ४	सहकारी तालिम	जना	-	१००	१५०	२००
प्र. ५	रोजगारी	जना	-	१२०	१३५	१५०
प्र. ६	कोपमिसमा आवद्ध सहकारी	प्रतिशत	-	६०	७०	८०
प्र. ७	उपभोक्ता सहकारी, महिला बचत तथा ऋण सहकारी	सङ्ख्या	३	५	७	९
प्र. ८	सहकारी अनुगमन तथा नियमन	सङ्ख्या		१	२	३

२. सामाजिक क्षेत्र

२.१ शिक्षा

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	साक्षरता	प्रतिशत	६१.९३	६५	६८	७०
प्रतिफल१	शिक्षा गुरुयोजना	सङ्ख्या	०	१	१	१
प्र. २	खानेपानी तथा बालिकामैत्री शौचालय भएका विद्यालय	प्रतिशत	१००	१००	१००	१००
प्र. ३	विज्ञान ल्याब, कम्प्यूटर ल्याब भएका विद्यालय	सङ्ख्या	१२	१४	१६	१८
प्र. ४	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा सञ्चालन भएका विद्यालय	सङ्ख्या	२	२	२	३
प्र. ५	कुल विद्यार्थी	सङ्ख्या	२,९१७	३,१००	३,२००	३,३००
प्र. ६	प्राविधिक शिक्षालय	सङ्ख्या	२	२	२	२
प्र. ७	शिक्षक तालिम	सङ्ख्या	-	२५	३०	३५
प्र. ८	शिक्षकको पुदपूर्ति	प्रतिशत	-	८०	८५	९०
प्र. ९	नजिकको आधारभूत विद्यालयमा आधा घण्टाभित्र पहुँच भएका घरपरिवार	प्रतिशत	-	७०	७५	८०
प्र. १०	नजिकको माध्यमिक विद्यालयमा एक घण्टाभित्र पहुँच भएका घरपरिवार	प्रतिशत	-	६५	७०	७५

२.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	एक घण्टा भित्र स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच भएको घरपरिवार	प्रतिशत	-	८२	८४	८६
प्रभाव	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको)	बर्ष	-	७१	७२	७३
प्रतिफल१	स्वास्थ्य गुरुयोजना निर्माण	सङ्ख्या	०	१	१	१
प्र. १	शिशु मृत्युदर (प्रति हजार जिवित जन्ममा)	जना	-	२५	२३	२१
प्र. २	नवजात शिशु मृत्युदर (प्रति हजार जिवित जन्ममा)	जना	-	२१	१९	१७
प्र. ३	पूर्ण खोपको दायरा (१५ बर्ष मुनिको बालबालिका)	प्रतिशत	७८.३	८०	८२.५	८५

प्र. ४	आधारभुत अस्पताल	सङ्ख्या	निर्माणाधिन	१	१	१
प्र. ५	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति	प्रतिशत	४५	५२	५९	६६
प्र. ६	कम्तीमा एक पटक गर्भवती जाँच	प्रतिशत	७०	७४	७८	८२
प्र. ७	प्रशुति सेवा र वर्थिङ सेन्टर	सख्या	-	५	६	७
प्र. ८	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रसुती सेवा	प्रतिशत	-	३०	४५	६०
प्र. ९	सुत्केरी तथा नव शिशु जाँच (तेस्रो)को दायरा	प्रतिशत	-	५	७.५	१०
प्र. १०	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग दर	प्रतिशत	-	३०	३५	४०
प्र. ११	भिटामिन “ए” प्राप्त गर्ने वालबालिका	प्रतिशत	१००	१००	१००	१००
प्र. १२	घुम्ती स्वास्थ्य शिविर	पटक	-	१	२	३
प्र. १३	बहिरंग सेवा प्रयोग गर्ने जनसङ्ख्या	प्रतिशत	-	७४.१	७५.६	७७.१
प्र. १४	स्वास्थ्य बीमा गर्ने परिवार	प्रतिशत	१०	२१	३५	५०
प्र. १५	झाडापखाला संक्रमण दर	प्रतिशत	-	४२.३	३६.७	३१.१
प्र. १६	बाल कुपोषण दर	प्रतिशत	६	५	४	३
प्र. १७	क्षयरोग उपचार सफल दर	प्रतिशत	-	९१	९२	९३
प्र. १८	स्वास्थ्य संस्थामा आधारभूत औषधीको उपलब्धता दर	प्रतिशत	-	६८	७१	७४
प्र. १९	पोणण पुनर्स्थापना केन्द्र	सङ्ख्या	०	१	२	३
२.३ खानेपानी तथा सरसफाइ						
नतिजा स्तर	**नतिजा सूचक**	**इकाई**	**आधार वर्ष (२०८०/८१)**	**लक्ष्य**		
				(२०८१/८२)	**(२०८२/८३)**	**(२०८३/८४)**
प्रभाव	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधा पुगेको घरपरिवार	प्रतिशत	९०.०३	९२	९४	९६
प्रतिफल१	खानेपानी तथा सरसफाइ गुरुयोजना	सङ्ख्या	०	१	१	१
प्र. २	पाईप मार्फत घर भित्रै खानेपानी पुगेको घरपरिवार	प्रतिशत	६०.३९	६७	७४	८१
प्र. ३	शौचालय भएको घर परिवार	प्रतिशत	९७.१४	९७.६	९८.२	९८.८
प्र. ४	फ्लस शौचालय भएको घर परिवार	प्रतिशत	७२.२९	७४.८	७७.४	७९.५
प्र. ५	जनशक्ति तालिम (थप)	जना	-	२५	५०	७५
प्र. ६	खानेपानीको मुहान संरक्षण र सरसफाइ	प्रतिशत	-	५०	६०	७०
प्र. ७	मुख्य बजार क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालय	सङ्ख्या	-	३	५	७
प्र. ८	जनचेतना कार्यक्रम	सङ्ख्या	-	२	४	६
प्र. ९	खानेपानी योजना मर्मत कार्य	सङ्ख्या	-	५	७	९
प्र. १०	नयाँ खा.पा. योजना सम्भाव्यता अध्ययन तथा निर्माण	सङ्ख्या	-	२	४	६
प्र. ११	खानेपानी उपभोक्ता समिति क्षमता विकास तालिम	सङ्ख्या	-	१	२	३
प्र. १२	खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र सचेतना	सङ्ख्या	-	१	२	३
२.४ युवा तथा खेलकुद						
नतिजा स्तर	**नतिजा सूचक**	**इकाई**	**आधार वर्ष (२०८०/८१)**	**लक्ष्य**		
				(२०८१/८२)	**(२०८२/८३)**	**(२०८३/८४)**
प्रभाव	युवा बेरोजगारी दर	प्रतिशत	५.९	५.५	५.१	४.७
प्रतिफल १	वैदेशिक रोजगारीमा गएका युवा	प्रतिशत		३०	२८	२६
प्र. २	युवा क्लब, सञ्जाल	सङ्ख्या	५	७	९	११

प्र. ३	वडा स्तरको खेकमैदान निर्माण	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ४	कभर्ड हल निर्माण	सङ्ख्या	निर्माणाधिन	०	१	१
प्र. ५	पालिका स्तरीय खेलमैदान	सङ्ख्या	०	०	०	१
प्र. ६	माध्यमिक विद्यालयमा खेलकुद शिक्षक र सामाग्री	प्रतिशत		४०	५५	७०
प्र. ७	खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ८	क्लबहरुको क्षमता अभिवृद्धि	सङ्ख्या		२	४	६
प्र. ९	शिक्षा, तालिम र रोजगारीबाट विमुख युवा	प्रतिशत		३४	३२	३०
प्र. १०	परम्परागत पेशाको संरक्षण एवम् आधुनिकीकरण	सङ्ख्या		२	४	६
प्र. ११	उद्यमशिलता विकास तालिम	सङ्ख्या		१०	२०	३०
प्र. १२	स्वरोजगार कोषमा युवा पहुँच	प्रतिशत		१२	१४	१६

२.५ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	नेतृत्वदायी पदमा महिला तथा लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व	प्रतिशत		३५	३९	४३
प्रतिफल. १	सम्पति माथिको महिला स्वामित्व (घर, जग्गा)	प्रतिशत	६.१५	९	१२	१५
प्र. २	महिला घरमुली भएको घरपरिवार	प्रतिशत		२५	२६	२७
प्र. ३	लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अडिट	सङ्ख्या		१	१	१
प्र. ४	बैंक खाता भएका महिला	प्रतिशत		३०	४०	४५
प्र. ५	महिला साक्षरता	प्रतिशत	५१.५९	५४.५	५७.५	६१
प्र. ६	लक्षित तथा पिछडिएका वर्गलाई क्षमता विकास तालिम	जना		२५	५०	७५
प्र. ७	महिला तथा ज्येष्ठ नागरिक लक्षित स्वास्थ्य घुम्ती शिविर वार्षिक	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ८	लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरण	प्रतिशत		२३	२१	१९
प्र. ९	अपाङ्ग बालबालिकालाई विशेष शिक्षा प्रदान	प्रतिशत		२०	३०	४०
प्र. १०	तालिम प्राप्त अपाङ्गता भएका व्यक्ति	सङ्ख्या		१०	२०	३०
प्र. ११	जीवनकालमा शारीरिक, मानसिक वा यौन हिंसाबाट पिडित महिला	प्रतिशत		१८	१६	१४

३. पूर्वाधार क्षेत्र

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	न्यूनतम पूर्वाधार (सडक, विद्युत, खानेपानी) सुविधा भएका घरधुरी	प्रतिशत		७०	७५	८०
प्रतिफल १	पक्की सडक	कि.मि.	६	१५	३०	४५
प्र. २	ग्राभेल सडक	कि.मि.	५	१४	२३	३२
प्र. ३	कच्ची सडक	कि.मि.	११५	१००	८०	६०
प्र. ४	थप पक्की पुल	सङ्ख्या		१	१	२

प्र. ५	थप झो.पु. निर्माण	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ६	सिंचाई गुरुयोजना	सङ्ख्या		१	१	१
प्र. ७	लघु जलविद्युत, उर्जा सम्भाव्यता अध्ययन, उर्जा उत्पादन	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ८	बस पार्क पूर्वाधार निर्माण	सङ्ख्या		०	०	०
प्र. ९	व्यवस्थित बस स्ट्याण्ड	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. १०	सडक अधिकार क्षेत्र निर्धारण	अवस्था	निर्धारण भएको हुने छ			
प्र. ११	डिजिटल सूचना प्रविधिको प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत		१०	२०	३०
प्र. १२	फोहोरमैला तथा ढल व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम (वार्षिक)	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. १३	भवन संहिता र निर्माण मापदण्ड कार्यान्वियन	अवस्था	पूर्ण कार्यान्विय भएको हुनेछ			
प्र. १४	मुख्य बजार क्षेत्रमा ढल सञ्जाल निर्माण	अवस्था	९७.९७	९८.४	९८.८	९९.२
प्र. १५	वत्तिको लागि विद्युत प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	१.४५	४	७	१०
प्र. १६	सोलार लाईटमा पहुँच भएका घरधुरी	प्रतिशत	४८.८४	५२	५६	६०
प्र. १७	स्मार्ट मोबाईल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	८४.८३	८६	८७	८८
प्र. १८	साधारण मोबाईल प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	५.४१	१४	२३	३२
प्र. १९	ईन्टरनेटमा पहुँच	प्रतिशत	-	-	-	१
प्र. २०	एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रम	सङ्ख्या	९७.९७	९८.४	९८.८	९९.२

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव १	हरियाली क्षेत्र		हरियाली संरक्षण गरिने छ।			
प्रभाव २	नदि, कटान, डुबान र भू-क्षय नियन्त्रण		मुख्य प्रभावित क्षेत्रहरुमा तटबन्ध र वृक्षारोपण भएको हुने छ।			
प्रतिफल १	विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना	निर्माण		१	१	१
प्र. २	विपद जोखिम नक्साङ्कन	सङ्ख्या		१	१	१
प्र. ३	खाना पकाउन काठ, दाउरा प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	९३.५१	८५	७५	६५
प्र. ४	जोखिम संवेदनशिल भू-उपयोग योजना	सङ्ख्या		१	१	१
प्र. ५	स्यानिटरी ल्याण्डफिल साइटको निर्माण	अवस्था	निर्माण कार्य प्रारम्भ भएको हुने छ।			
प्र. ६	हरियाली क्षेत्र संरक्षण कार्यक्रम	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ७	बजार केन्द्रमा फोहोरमैला व्यवस्थापन	प्रतिशत		४०	५५	७०
प्र. ८	जोखिम बस्ती स्थानान्तरण	प्रतिशत		४०	५५	७०
प्र. ९	विपद् व्यवस्थापन कोषको गठन	अवस्था	गठन भएको।			
प्र. १०	विपद् पूर्व तयारी तथा सामाग्री वितरण	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. ११	नदि कटान र जोखिम क्षेत्र संरक्षण	प्रतिशत		१५	३०	४५
प्र. १२	नदि तटबन्ध निर्माण	कि.मि.		२	४	६
प्र. १२	भूकम्प प्रतिरोधी मापदण्ड अनुसार निर्मित घर	प्रतिशत		५०	६०	७०
प्र. १३	भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण तालिम लिने जनशक्ति	जना		२०	४०	६०
प्र. १४	सार्वजनिक जमिन संरक्षण	प्रतिशत		६०	७०	८०
प्र. १५	स्थानीय ताल, पोखरी र जलाधार क्षेत्र संरक्षण कार्यक्रम	सङ्ख्या		१	२	३
प्र. १६	मुख्य बजार केन्द्रहरुमा ढल निर्माण	सङ्ख्या		०	०	१

५. सुशासन र सेवा प्रवाह						
नतिजा स्तर	नतिजा सूचक	इकाई	आधार वर्ष (२०८०/८१)	लक्ष्य		
				(२०८१/८२)	(२०८२/८३)	(२०८३/८४)
प्रभाव	सेवा सन्तुष्टि	प्रतिशत				
प्रतिफल १	गाउँपालिका र वडा कार्यालयमा नागरिक वडापत्रको कार्यान्वयन	प्रतिशत		६०	७०	८०
प्र. २	आवश्यक जनशक्ति पदपूर्ति	प्रतिशत		७५	८०	८५
प्र. ३	कानुन, नीति, कार्यविधि तर्जुमा	प्रतिशत		६०	७०	८०
प्र. ४	क्रियाशिल नीतिगत समिति तथा संयन्त्र	प्रतिशत		४०	५०	६०
प्र. ५	ठूला आयोजनाहरुको सार्वजनिक सुनवाई र सामाजिक लेखा परीक्षण (वार्षिक)	पटक		१	२	३
प्र. ६	गाउँपालिका र स्थानीय प्रहरी प्रशासनको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	पटक		१	२	३
प्र. ७	जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	पटक		१	२	३
प्र. ८	मानव अधिकार उल्लघनका घटनाहरुको न्यायिक निरुपण	प्रतिशत		६०	७०	८०
प्र. ९	न्याय समितिका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	पटक		१	२	३
प्र. १०	आन्तरिक आय वृद्धि	प्रतिशत		२०	३०	४०
प्र. ११	विद्युतिय भुक्तानी प्रणालीबाट राजस्व सङ्कलन	प्रतिशत		६०	७०	८०
प्र. १२	प्रगति समीक्षा	पटक		१	२	३
प्र. १३	अनलाईन सेवा	प्रतिशत		६०	७०	८०
प्र. १४	ट्रोल फ्रि सेवा	अवस्था		सञ्चालन गरिने		
प्र. १५	क्षमता विकास योजनाहरु निर्माण	पटक		आवश्यकता अनुसार		

२.४ मध्यकालीन खर्च संरचनाको बजेट बिनियोजन र प्रक्षेपण

मध्यमकालीन खर्च संरचनाको श्रोत आँकलन, बजेट अनुमान र प्रक्षेपण गर्दा देहायका आधारहरु अवलम्बन गरिएको छ ।

- रोयल्टी (खानी तथा खनिज, आदि) बाट सङ्ख्या भएको राजस्व रकमको २५ प्रतिशत अनुमान र प्रक्षेपण ।
- मालपोतमार्फत सङ्ख्या हुने राजस्व मध्ये घर जग्गा खरीद बिक्री बापत प्राप्त रजिष्ट्रेशन दस्तुर रकम ।
- गाउँपालिकामार्फत सङ्ख्या गरिने राजस्व रकमबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर रकम ।
- गाउँपालिकाबाट सङ्ख्या हुने विज्ञापन कर तथा मनोरञ्जन करको अनुमान ।
- गाउँपालिकाको कानून अनुसार सङ्ख्या हुने दण्ड जरिवाना रकम ।
- सङ्घीय सरकार तथा प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण र राजस्व बाँडफाँडको रकम ।
- समपुरक अनुदान, सशर्त अनुदान तथा प्राकृतिक स्रोत साधनको बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम ।
- दातृ राष्ट्र वा संस्थासँग भएको आगामी दुई वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने वैदेशिक सहायता रकम ।

- गाउँपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्रका सेवा शुल्क र दस्तुर वापतको रकम ।
- गाउँपालिकाको कुल राजस्वको १० प्रतिशतको सीमा भित्रको आन्तरीक ऋण रकम ।

२.५ श्रोत प्रक्षेपणका आधारहरु

श्रोत प्रक्षेपणका आधारहरु निम्न रहेका छन् ।

- आगामी आ.व.मा सुनापति गाउँपालिकाले पाउने विभिन्न अनुदानको आधारमा बजेट आकारमा परिवर्तन आउन सक्ने अवस्थालाई मध्यनजर राखी आ.व. २०८२/८३ र २०८३/२०८४ का लागि प्राप्त हुने विभिन्न अनुदान रकमहरुको प्रक्षेपण गर्दा आ.व. २०८१/८२ मा प्राप्त हुने विभिन्न अनुदान रकमलाई आधार मानी सो पछिका दुई आर्थिक वर्षहरुका लागि १० प्रतिशतका दरले थप गर्दै लगिएको छ । सङ्घीय सरकार तथा बागमती प्रदेशले सङ्ख्या गर्ने राजस्वको सामान्य वृद्धिदर र बढ्दो बजेट आकारको आधारमा यो वृद्धि दरलाई लिइएको छ ।
- सुनापति गाउँपालिकाबाट परिचालन हुने कर तथा गैरकर राजस्वको वृद्धिदर आ.व. २०८२/८३ र २०८३/२०८८ मा १० प्रतिशत सम्मका दरले क्रमश: वृद्धि हासिल गर्न सकिने अनुमान गरी स्रोतको प्रक्षेपण गरिएको छ ।
- आन्तरीक ऋणको सन्दर्भमा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको सहमतिमा उल्लेखित रकम परिचालन गर्न सकिने व्यवस्था बमोजिम आन्तरिक ऋणको प्रक्षेपण गरिएको छ ।

२.६ आय अनुमान

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूची र अनुसूची ९ को सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको सूचीमा उल्लेखित अधिकार कार्यान्वयन गर्न बनेको प्रचलित कानून अनुसार स्थानीय सरकारको अधिकार क्षेत्रको कर, दस्तुर र अन्य शुल्कहरुका आधार वर्ष २०७९/८० को यथार्थ आन्तरिक राजस्व र आगामी आ.व. २०८१/८२ को अनुमानित आयको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । यस आयको आधारमा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको त्रि-वर्षीय आय अनुमान सहित कुल स्रोत प्रक्षेपण गर्न सहयोग पुग्न जान्छ ।

तालिका ४ : गत आ.व.को यथार्थ आय, चालु आ.व.को अनुमानित र आगामी आ.व.को प्रक्षेपित आय (हजारमा)

क्र. सं.	आय विवरण	वास्तविक आय		अनुमानित आय
		आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१
१	**आन्तरिक राजस्व (अ+आ)**	२४२९.३९	२५१७.९५८	८३२०.३२८
	क. राजस्व कर			
	एकीकृत सम्पत्ति कर			
	भूमि कर/मालपोत		२५१७.९५८	
	घरबहाल कर			
	व्यवसाय कर			
	जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर			

	विज्ञापन कर			
	मनोरञ्जन कर			
	ख. गैरकर राजस्व			
	स्लेट, ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा एवम् माटोजन्य बस्तुको विक्री			
	बहाल विटौरी शुल्क			
	सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय			
	पर्यटन शुल्क			
	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री (पार्क, पिकनिक, भ्यू टावर)			
	ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा दहत्तर बहत्तर शुल्क			
	न्यायिक दस्तु (न्यायिक समितिको समेत)			
	नक्सा पास दस्तुर			
	सिफारिस दस्तुर			
	नाता प्रमाणित दस्तुर			
	पार्किङ शुल्क			
	परीक्षा शुल्क			
	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत			
	व्यक्तिगत घटना विलम्ब दस्तुर			
	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर			
	अन्य प्रशासनिक शुल्क (टेन्डर फाराम विक्री समेत)			
	अन्य राजस्व	२४२९.३९		
२	**बाह्य अनुदान**	**३८१५३२**	**३९३००९**	**४०५५२८**
	क. सङ्घीय अनुदान	**३२८५३४**	**३२५७९१.३६५**	**३४२०००**
	समानीकरण अनुदान	११५५००	११३८६७.५	१०७९००
	शसर्त अनुदान चालु	१९९४८४	१७७४५४.०१८	२०८६००
	शसर्त अनुदान पूँजीगत	१३५५०	२८००९.८४७	१२५००
	विशेष अनुदान पूँजीगत	०	०	८०००
	समपुरक अनुदान चालु	०	०	०
	समपुरक अनुदान पूँजीगत	०	६४६०	५०००
	ख. प्रादेशिक अनुदान	**५२९९८**	**६७२१७.४४**	**६३५२८**
	समानीकरण अनुदान	९८७७	११७४९	११०७८
	शसर्त अनुदान चालु	५१५५	२३७४८.४६९	२४९५०
	शसर्त अनुदान पूँजीगत	१३७५९	०	०
	विशेष अनुदान चालु	०	६२१७.५३७	१००००
	विशेष अनुदान पूँजीगत	२५००	०	०
	समपुरक अनुदान पूँजीगत	२१७०७	२५५०२.४३५	१७५००
३	**राजस्व बाँडफाँड**	**७६८४८.०२८**	**६३१५७.७५९**	**९२७६७.१**
	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	४४२४९.२९	४६८४२.९१	७२४६७.१
	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्तः शुल्क	१४४४८.०२९	०	०
	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने सवारी साधन कर	१८१५०.७०८	१६३१४.८४९	२०३००
४	**बैंक मौज्दात**	**१०४९०६.४९३**	**११७९३१.२४४**	**४३७०६.६४२**
जम्मा		**५६५७१५.९१**	**५७६६१५.७७**	**५५०३२२.०७**
वार्षिक वृद्धिदर (प्रतिशत)			**१.९३**	**-४.५६**

२.७ त्रि-वर्षीय खर्च अनुमान तथा प्रक्षेपण

त्रि-वर्षीय प्रक्षेपण गर्दा सुनापति गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षमा राष्ट्रव्यापी आर्थिक संकटको प्रभावले आयमा परेको असरको आधारमा आगामी आर्थिक वर्षमा प्रस्तावित आन्तरिक आय, समानीकरण अनुदानहरु आधार बनाएर बनाइएको छ । सुनापति गाउँपालिकाको आवधिक योजनामा मध्यकालीन खर्चको संरचनाको आगामी तीन वर्षको अवधिको लागि प्रस्तावित खर्चको प्रक्षेपण विवरण तलको तालिकामा खुलाईएको छ ।

तालिका ५ : आवधिक योजना अनुसार त्रि-वर्षीय खर्च प्रक्षेपण, आ.व. २०८०/८१ को स्थिर मुल्यमा (हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	आ.व. २०७९/८० को यथार्थ	आधार वर्ष २०८०/८१ को अनुमान	मध्यमकालीन बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण			
				२०८१/८२ को अनुमान प्रस्तावित	२०८२/८३ को प्रक्षेपण	२०८३/८४ को प्रक्षेपण	तीन बर्षको कुल
१	**बजेट अनुमान**						
१.१	**चालु खर्च**	**२७८७९०.७**	**३२९८६५**	**३७५८३२**	**४१३४१५**	**४५४७५६**	**१२४४००२**
१.१.१	पारिश्रमिक कर्मचारी	१६४५१३.८६३	१७६६७५.	१९४३४३	२१३७७७	२३५१५४	**६४३२७४**
१.१.२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	४६७३.९८	५०००.	५५००	६०५०	६६५५	**१८२०५**
१.१.३	पोशाक	११२८.८३८	७५०.	८२५	९०८	९९८	**२७३१**
१.१.४	खाद्यान्न	-	४६८७.	५१५६	५६७१	६२३८	**१७०६५**
१.१.५	औषधी उपचार खर्च	-	९८४.	१०८२	११९१	१३१०	**३५८३**
१.१.६	स्थानीय भत्ता	५०५.३८९	१०७८.	११८६	१३०४	१४३५	**३९२५**
१.१.७	महंगी भत्ता	३७९.०७१	१३५०.	१४८५	१६३४	१७९७	**४९१५**
१.१.८	फिल्ड भत्ता	-	३००.	५००	५५०	६०५	**१६५५**
१.१.९	कर्मचारीको बैठक भत्ता	१६२.	३००.	४५०	४९५	५४५	**१४९०**
१.१.१०	कर्माचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	४७९.	७५०.	८२५	९०८	९९८	**२७३१**
१.१.११	वैदेशिक भत्ता	-	४००.	४४०	४८४	५३२	**१४५६**
१.१.१२	अन्य भत्ता	८४७६.२१४	१४४६६.	१५९१३	१७५०४	१९२५४	**५२६७१**
१.१.१३	पदाधिकारी बैठक भत्ता	१५०.	३००.	३३०	३६३	३९९	**१०९२**
१.१.१४	पदाधिकारी अन्य भत्ता	-	१००.	२५०	२७५	३०३	**८२८**

१.१.१५	कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	०	११००.	१२१०	१३३१	१४६४	**४००५**
१.१.१६	कर्मचारी कल्याण कोष	०	५००.	५५०	६०५	६६६	**१८२१**
१.१.१७	पदाधिकारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	-	-	१०००	११००	१२१०	**३३१०**
१.१.१८	अन्य सामाजिक सुरक्षा खर्च	४८४.०५	३०००.	३३००	३६३०	३९९३	**१०९२३**
१.१.१९	पानी तथा बिजुली	२८८.१३१	१२००.	१३२०	१४५२	१५९७	**४३६९**
१.१.२०	सञ्चार महसुल	१६३.१३९	६००.	६६०	७२६	७९९	**२१८५**
१.१.२१	सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	३००.	-	५००	५५०	६०५	**१६५५**
१.१.२२	इन्धन (पदाधिकारी)	४७४.७३७	७००.	७७०	८४७	९३२	**२५४९**
१.१.२३	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	१६३६.१०३	१७००.	१८७०	२०५७	२२६३	**६१९०**
१.१.२४	सवारी साधन मर्मत खर्च	१८८१.०८४	२०००.	२२००	२४२०	२६६२	**७२८२**
१.१.२५	बीमा तथा नवीकरण खर्च	२६४.१२३	१०२०.	११२२	१२३४	१३५८	**३७१४**
१.१.२६	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	२२५.३२२	७००.	७७०	८४७	९३२	**२५४९**
१.१.२७	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	४९३५.६०९	६७२२.	७३९४	८१३४	८९४७	**२४४७५**
१.१.२८	पशुपन्छीहरुको आहार	०	३००.	३३०	३६३	३९९	**१०९२**
१.१.२९	पुस्तक तथा सामाग्री खर्च	१०५.४९३	८५०.	९३५	१०२९	११३१	**३०९५**
१.१.३०	इन्धन-अन्य प्रयोजन	६१.९४१	१००.	११०	१२१	१३३	**३६४**
१.१.३१	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन	१६६२.६	३०००.	३३००	३६३०	३९९३	**१०९२३**
१.१.३२	अन्य कार्यालय सञ्चालन खर्च	८२०.४२७	७२००.	७९२०	८७१२	९५८३	**२६२१५**
१.१.३३	सेवा तथा परामर्श खर्च	२९९९.५	२५००.	२७५०	३०२५	३३२८	**९१०३**
१.१.३४	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च	५००.	४००.	४४०	४८४	५३२	**१४५६**
१.१.३५	करार सेवा शुल्क	१२४०९.२१८	१४०६०.	१५४६६	१७०१३	१८७१४	**५११९२**
१.१.३६	सरसफाइ सेवा शुल्क	०	२००.	२२०	२४२	२६६	**७२८**
१.१.३७	अन्य सेवा शुल्क	१४३३.४८३	११००.	१२१०	१३३१	१४६४	**४००५**
१.१.३८	कर्मचारी तालिम शुल्क	३१६७.९४५	३५०.	३८५	४२४	४६६	**१२७४**
१.१.३९	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	४५८.	५००.	५५०	६०५	६६६	**१८२१**

१.१.४०	कार्यक्रम खर्च	१०४३८.३४	१०७६८.	११८४५	१३०२९	१४३३२	**३९२०६**
१.१.४१	विविध कार्यक्रम खर्च	२०३१८.००७	८८५९.	९७४५	१०७१९	११७९१	**३२२५६**
१.१.४२	अनुगमन, मूल्याङ्कन खर्च	३५७१.५२५	४६२५.	५०८८	५५९६	६१५६	**१६८४०**
१.१.४३	भ्रमण खर्च	१०२.९९९	५२०.	५७२	६२९	६९२	**१८९३**
१.१.४४	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	१००.	५००.	५५०	६०५	६६६	**१८२१**
१.१.४५	अन्य भ्रमण खर्च	०	-	१०००	११००	१२१०	**३३१०**
१.१.४६	विविध खर्च	१९९५५.५८१	१३८१०.	१५१९१	१६७१०	१८३८१	**५०२८२**
१.१.४७	सभा सञ्चालन खर्च	३२९.९९	९००.	९९०	१०८९	११९८	**३२७७**
१.१.४८	धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता	१०००.	-	११००	१२१०	१३३१	**३६४१**
१.१.४९	अन्य संस्थाहरुलाई सहायता	५००.	७१४.	७८५	८६४	९५०	**२६००**
१.१.५०	वैदेशिक मुलुकलाई दिइने चालु अनुदान	-	२७१.	२९८	३२८	३६१	**९८७**
१.१.५१	शसर्त अनुदान (चालु)	-	२३१२९.	२५४४२	२७९८६	३०७८५	**८४२१३**
१.१.५२	वित्तीय व्यवसायहरुलाई चालु सहायता	-	-	०	०	०	**०**
१.१.५३	अन्य सामाजिक सहायता	-	३००.	३३०	३६३	३९९	**१०९२**
१.१.५४	शैक्षिक संस्थाहरुलाई सहायता	-	-	०	०	०	**०**
१.१.५५	सामाजिक सुरक्षा	९३९.८९८	५९२७.	६५२०	७१७२	७८८९	**२१५८०**
१.१.५६	अन्य सामाजिक सुरक्षा खर्च	-	५०००.	५५००	६०५०	६६५५	**१८२०५**
१.१.५७	उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	-	-	०	०	०	**०**
१.१.५८	औषधी खरिद खर्च	४७४३.२८१	१०००.	११००	१२१०	१३३१	**३६४१**
१.१.५९	उपदान	२७६.६७५	-	४०००	४४००	४८४०	**१३२४०**
१.१.६०	घर भाडा	१५९४.६१	८००.	८८०	९६८	१०६५	**२९१३**
१.१.६१	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार भाडा	१५१.९	३००.	३३०	३६३	३९९	**१०९२**
१.१.६२	अन्य फिर्ता	२८.६१३	-	०	०	०	**०**
१.२	**पूँजीगत खर्च**	**२२५०३५**	**२२०४५७**	**४९२०६६**	**५४१२७३**	**५९५४००**	**१६२८७३९**
१.२.१	आवासीय भवन निर्माण/खरीद	१५५५९.७२८	२९५५४.१	३२५१०	३५७६०	३९३३७	**१०७६०६**
१.२.२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरीद	५४६५.६४	१०६५०.	११७१५	१२८८७	१४१७५	**३८७७७**

१.२.३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	२३६२.०१४	२४००.	२६४०	२९०४	३१९४	**८७३८**
१.२.४	जग्गा विकास कार्यक्रम	-	१००.	१०००	११००	१२१०	**३३१०**
१.२.५	सवारी साधन	०	७००.	७७०	८४७	९३२	**२५४९**
१.२.६	मेशिनरी तथा औजार	५३२८.९८४	८२५०.	९०७५	९९८३	१०९८१	**३००३८**
१.२.७	फर्निचर तथा फिक्चर्स	४३४१.४०३	७४५०.	८१९५	९०१५	९९१६	**२७१२५**
१.२.८	पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च	७०७०.६२५	३४८८.	३८३७	४२२०	४६४३	**१२७००**
१.२.९	अनुसन्धान तथा विकास सम्बन्धी खर्च	१४७.६०४	१४०.	२५०	२७५	३०३	**८२८**
१.२.१०	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	१४९.५३८	२०००.	२२००	२४२०	२६६२	**७२८२**
१.२.११	पूँजीगत परामर्श खर्च	१०८९९.६७२	१५५००.	१७०५०	१८७५५	२०६३१	**५६४३६**
१.२.१२	सुरक्षा प्रणाली तथा उपकरण प्राप्ति खर्च	-	-	०	०	०	**०**
१.२.१३	सडक तथा पुल निर्माण	४१४५४.३८१	६२२४५.	२०००००	२२००००	२४२०००	**६६२०००**
१.२.१४	विद्युत संरचना निर्माण	-	८००.	१०००	११००	१२१०	**३३१०**
१.२.१५	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	१६०६.	२००.	२०००	२२००	२४२०	**६६२०**
१.२.१६	सिंचाई संरचना निर्माण	२९०८.२१६	१५९००.	२००००	२२०००	२४२००	**६६२००**
१.२.१७	खानेपानी संरचना निर्माण	२५६७२.१८	३३४५०.	७५०००	८२५००	९०७५०	**२४८२५०**
१.२.१८	वन तथा वातावरण संरचना	४६४.	-	१०००	११००	१२१०	**३३१०**
१.२.१९	सरसफाइ संरचना निर्माण	८९१.६१७	७५०.	८२५	९०८	९९८	**२७३१**
१.२.२०	अन्य सार्वजनिक निर्माण	९८६९०.३७८	२६०८०.	१०००००	११००००	१२१०००	**३३१०००**
१.२.२१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार	०	-	०	०	०	**०**
१.२.२२	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१६२४.१५	-	२०००	२२००	२४२०	**६६२०**
१.२.२३	भैपरी आउने पूँजीगत खर्च	-	८००.	१०००	११००	१२१०	**३३१०**
१.२.२४	मौज्दात सामानहरु	३९८.८९	-	०	०	०	**०**
	कुल	**५०३८२६**	**५५०३२२**	**८६७८९८**	**९५४६८८**	**१०५०१५६**	**२८७२७४२**
२	**स्रोत अनुमान**						
२.१	नगद मौज्दात	११७९३१	४३७०६.६४	४८०७७.३१	५२८८५.०४	५८१७३.५४	**१५९१३६**

२.२	आन्तरिक राजस्व	२५१८	८३२०.३२८	९१५२.३६	१००६७.६०	११०७४.३६	**३०२९४**
२.३	सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान	११३८६७.५	१०७९००	१०७३००	११८०३०	१२९८३३	**३५५१६३**
२.४	सशर्त अनुदान चालु - (सङ्घीय सरकार)	१७७४५४.०१८	२०८६००	२०८६००	२२९४६०	२५२४०६	**६९०४६६**
२.५	सशर्त अनुदान - पूँजीगत (सङ्घीय सरकार)	२८००९.८४७	१२५००	११८००	१२९८०	१४२७८	**३९०५८**
२.६	विशेष अनुदान - पूँजीगत (सङ्घीय सरकार)	०	८०००	१४०००	१५४००	१६९४०	**४६३४०**
२.७	समपुरक अनुदान चालु - (सङ्घीय सरकार)	०	०	१००००	११०००	१२१००	**३३१००**
२.८	समपुरक अनुदान - पूँजीगत (सङ्घीय सरकार)	६४६०	५०००	३१५९००	३४७४९०	३८२२३९	**१०४५६२९**
२.९	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान	११७४९	११०७८	१०९२९	१२०२२	१३२२४	**३६१७५**
२.१०	सशर्त अनुदान - चालु (प्रदेश सरकार)	२३७४८	२४९५०	१७७६८	१९५४५	२१४९९	**५८८१२**
२.११	सशर्त अनुदान - पूँजीगत (प्रदेश सरकार)	०	०	११५००	१२६५०	१३९१५	**३८०६५**
२.१२	विशेष अनुदान - चालु (प्रदेश सरकार)	६२१८	१००००	५०००	५५००	६०५०	**१६५५०**
२.१३	विशेष अनुदान - पूँजीगत (प्रदेश सरकार)	०	०	०	०	०	**०**
२.१४	समपुरक अनुदान - चालु (प्रदेश सरकार)	०	०	०	०	०	**०**
२.१५	समपुरक अनुदान - पूँजीगत (प्रदेश सरकार)	२५५०२	१७५००	२००००	२२०००	२४२००	**६६२००**
२.१६	राजस्व बाँडफाँट (मूल्य अभिवृद्धि कर)	४६८४३	७२४६७	७९७१४	८७६८५	९६४५४	**२६३८५३**
२.१७	राजस्व बाँडफाँट (अन्त: शुल्क)	०	०	०	०	०	**०**
२.१८	राजस्व बाँडफाँट (सवारी साधन कर)	१६३१५	२०३००	१९६१२.१	२१५७३	२३७३१	**६४९१६**
	कुल	**५७६६१६**	**५५०३२२**	**८८९३५३**	**९७८२८८**	**१०७६११७**	२९४३७५७
३	**बचत (-)/न्यून (+)**	**७२७९०**	**०**	**२१४५५**	**२३६००**	**२५९६०**	७१०१५

बजेटलाई ठूलो आकारको बनाउने भन्दा पनि यथार्थतामा आधारित आर्थिक परिसूचकहरु सकारात्मक र स्वाभाविक रुपमा अगाडी बढ्न सक्ने बजेट तर्जुमाको बारेमा छलफल हुँदा केही हेरफेर भएको छ । गाउँपालिकाको राजस्व अनुमान तथा सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदार लगायत सशर्त र निशर्त अनुदानको आँकलन र चालु वर्षमा बजेट खर्च केही बढ्न गई हुन सक्ने बचत हुन जाने रकम समेत जोड्दा आगामी वर्षको बजेट आकारमा केही बढ्न जाने गरी अनुमान गरिएको छ ।

२.८ त्रि-वर्षीय खर्च स्रोत विनियोजन, विश्लेषण

कतिपय कार्यक्रमहरु विषय क्षेत्र भन्दा फरक निकाय एवम् कार्यालयहरुबाट सञ्चालन भएका छन् । स्रोत विनियोजन, विश्लेषण लगायत अन्य प्रयोजनका लागि विषय क्षेत्रगत रुपमा समूहकृत गरिएको छ ।

२.८.१ प्रमुख विषय क्षेत्रगत आधारमा बाँडफाँड

मधयमकालीन खर्च संरचना तयार गर्दा विषय क्षेत्रगत आधारमा बजेटको बाँडफाँड गरिनुपर्ने प्रावधान छ । सुनापति गाउँपलिकाको आवधिक योजना प्रतिवेदनको तदनुरुप प्राथमिकता सहितका योजना तथा कार्यक्रमको स्पष्ट पहिचान हुन नसक्दा क्षेत्रगत उपलब्धि मापन गर्न र गाउँपालिकाको समस्त आर्थिक सूचक र उपलब्धिको मापन गर्न कठिन हुन जान्छ । गाउँस्तरमा आधारभूत खण्डीकृत तथ्याङ्क तत्काल उपलब्ध हुन सक्ने अवस्था नभए पनि प्रदेश सरकारको नीति तथा योजना आयोगले स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण, २०७६ प्रकाशित गरेर सीमित रुपमा भए पनि तथ्याङ्कको अभाव पूर्ति हुन गएको छ । नयाँ संरचना अन्तर्गत सुनापति गाउँपालिकाको त्रि-वर्षीय बाँडफाँड सहितका आयोजना/कार्यक्रम, सो को प्राथमिकता क्रम, कुल प्रक्षेपित बजेट लगायत अन्य स्रोत सम्बन्धी तथ्यगत विवरणहरु मागेको बखतमा उपलब्ध हुन नसक्दा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारीमा समेत विभिन्न स्रोतबाट सूचना संग्रह गरेर काम गर्नुपर्ने अवस्था रह्यो ।

खर्च संरचनाका लागि प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रम/आयोजनाहरुको पहिचान गर्दा देहायका विषयहरुलाई ध्यानमा राखि गरिएको हो ।

- आ.व. २०८०/८१ को लागि गाउँ सभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम
- नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेखित गाउँपालिकाका प्राथमिकताहरु
- गाउँस्तरमा पहिचान भएका प्रस्तावित वार्षिक र सालबसाली कार्यक्रमहरु
- गाउँपालिकाको चालु आ.व. २०८०/८१ को वार्षिक बजेटबाट दीर्घकालीन उपलब्धि हासिल हुन सहयोग हुन सहयोग पुग्ने गरी पहिचान भएका सालबसाली आयोजना/कार्यक्रमहरु
- हालै तयार गरिएको आवधिक योजनामा उल्लेखित प्राथमिकता क्षेत्रका कार्यक्रमहरु
- १५ औं योजनाका राष्ट्रिय लक्ष्य तथा प्राथमिकता तथा १६ औं योजनासँग मिल्दो कार्यक्रमहरु
- दिगो विकास लक्ष्य अनुसार निर्धारण गरिएको राष्ट्रिय लक्ष्य प्राप्तिमा सहयोग पुग्न जाने कार्यक्रम तथा क्रियाककलापहरु
- आर्थिक संकटको कारण सिर्जित आर्थिक सामाजिक समस्या निराकरणमा टेवा पुग्ने खालका कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरु

परिच्छेद ३: प्राथमिकता निर्धारण र त्रि-वर्षीय श्रोत प्रक्षेपण

३.१ प्राथमिकीकरणका सीमाहरु

सुनापति गाउँपालिकाको विषयगत कार्यक्रमहरुको प्राथमिकीकरणका क्रममा देहायका पक्षहरु कार्य सीमाका रुपमा रहेका छन् ।

- सङ्घीय सरकारबाट हस्तान्तरण भइ आएका र सञ्चालनमा रहेका कार्यक्रमहरुको सम्पन्न समय सीमा एकीन हुन नसकेको ।
- प्राथमिकता र अपेक्षित प्रतिफल दिने आयोजना एवम् कार्यक्रममा बजेट केन्द्रित नभई सालबसाली प्रकृतिका लागत एकीन नभएका कार्यक्रम एवम् गतिविधिहरुमा बजेटको ठूलो अंश विनियोजन हुने गरेकोले त्यस्ता आयोजना एवम् कार्यक्रमहरुको प्राथमिकीकरण गरिनु सम्भव नभएको ।
- कार्य प्रकृति अनुसारका विभिन्न कार्यक्रमहरु समूहकृत गर्न कठिनाई भएको ।
- आगामी ३ वर्षको आयोजना तथा कार्यक्रमको सूची र सो को लागि आवश्यक प्रस्तावित लगानीको खाका समयमा उपलब्ध हुन नसक्दा चालु आ.व.को कार्यक्रम र आगामी आ.व.को नीति र कार्यक्रमलाई मूल आधार लिई आयोजना पहिचान एवम् प्राथमिकीकरण गरिएको छ ।
- योजना तथा कार्यक्रमहरुको आयोजना बैंक, योजना प्रस्ताव, सर्वेक्षण, सम्भाव्यता सम्बन्धी कार्य अभ्यास प्रारम्भ भइ नसकेकोले मध्यकालीन खर्च संरचना तर्जुमा विधि अनुशरण गर्न कठिनाई भएको ।

३.२ सुनापति गाउँपालिकाको नीति र कार्यक्रमको प्राथमिकता

सुनापति गाउँपालिकाले प्रस्तुत गरेको नीति र कार्यक्रम मध्यकालीन खर्च संरचना तर्जुमाको प्रमुख आधार हो । सो बमोजिम गाउँपालिकाको क्षेत्रगत प्रमुख नीतिहरु र प्राथमिकताको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ । सो का अतिरिक्त सम्बन्धित विषयतग समितिहरुबाट प्रस्तावित कार्यक्रमको प्राथमिकता मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा दिग्दर्शनमा निर्देशित ६ वटा सामान्य आधार र २ वटा क्षेत्रगत आधारका लागि निर्धारित अङ्कभार विधि (अनुसुची १०) अवलम्वन गरिएको छ ।

३.३ उपलब्धि सूचक तथा कार्यक्रम र आयोजनागत तीन वर्षको खर्च प्रक्षेपण

विषय क्षेत्रगत रुपमा प्राथमिकीकरण गरिएका आयोजनाहरुको उद्देश्य, उपलब्धि सूचकहरु र आगामी तीन वर्षको खर्च प्रक्षेपण सहितको विवरण रकमहरु देहाय अनुसार तालिकाहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६ : विषयगत त्रि-वर्षीय प्रक्षेपित बजेट रकम (रु हजारमा)

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	आयोजनाको उद्देश्य	आयोजना अवधि	तीन वर्षको कुल लागत	पहिलो वर्ष २०८१/८२	दोश्रो वर्ष २०८२/८३	तेश्रो वर्ष २०८३/८४	उपलब्धि सूचक
आर्थिक विकास								
क) कृषि								
१	कृषि रणनीतिक गुरुयोजना तर्जुमा	कृषि क्षेत्रको विकासको निम्ति रणनीतिक गुरुयोजना तयार	२०८१/८२	१०००	१०००	०	०	कृषि रणनीतिक गुरुयोजना तर्जुमा भएको हुने छ ।
२	भूमि बैंक स्थापना	बाँझो खेत निरुत्साहित गरी सामुहिक खेतीको प्रोत्साहन गर्न	२०८१/८२-२०८३/८४	१५०००	३०००	५०००	७०००	भूमि बैंक स्थापना भएको हुने छ ।
३	कृषि उपज सङ्कलन केन्द्र स्थापना	कृषि उत्पादनहरुको सङ्कलन तथा बिक्री वितरण	२०८१/८२-२०८३/८४	३१५०	१०५०	१०५०	१०५०	३ वटा कृषि उपज सङ्कलन केन्द्र स्थापना भएको हुने छ ।
४	पालिका स्तरीय कृषि अगुवा तथा व्यवसायिक तालिम	कृषि अगुवाहरुको क्षमता वृद्धि गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	कृषि अगुवा तथा व्यवसायिक तालिम आयोजना हुने छ ।
५	कृषि पकेट क्षेत्र सहायता कार्यक्रम	कृषि पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी व्यवसायिक खेती	सालवसाली	३००००	१००००	१००००	१००००	कृषि पकेट क्षेत्र सहायता प्रदान हुने छ ।
६	कृषक भ्रमण आयोजना र तालिम	कृषक अवलोकन भ्रमण तथा तालिम सञ्चालन	वर्ष बिराएर	३०००	१५००	०	१५००	२ पटक कृषक भ्रमण तथा तालिम सञ्चालन हुने छ ।
७	कृषि उपजको उत्पादनमा आधारित कृषकहरुलाई अनुदानको व्यवस्था	कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न र कृषकहरुलाई प्रोत्साहन दिन	सालवसाली	१५००	२५०	५००	७५०	कृषि उपजको उत्पादनमा आधारित कृषकहरुलाई अनुदानको व्यवस्था हुने छ ।
८	खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम	खाद्यान्न बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न	सालवसाली	२७५०	७५०	१०००	१०००	खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ ।
९	कृषि प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम	कृषि प्रविधि हस्तान्तरण गर्न	सालवसाली	३७५०	१०००	१२५०	१५००	कृषि प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ ।

१०	कृषि प्रविधिकहरुको तालिम	तालिम मार्फत क्षमता अभिवृद्धि	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	३ पटक तालिम सञ्चालन हुने छ ।
११	माटो परीक्षण तालिम, शिविर र मिनी ल्याब स्थापना	माटो सुहाउँदो कृषि उत्पादनको लागि माटो परीक्षण तालिम, शिविर र मिनी ल्याब स्थापना गर्न	सालवसाली	२५००	५००	८००	१२००	माटो सुहाउँदो कृषि उत्पादन हुने छ ।
१२	कृषि जैविक विवधता मेला आयोजना	कृषि उत्पादनको बिक्री, प्रवर्द्धन गर्न	सालवसाली	३०००	१०००	१०००	१०००	३ पटक कृषि मेला आयोजना हुने छ ।
१३	बाली संरक्षण कार्यक्रम	बाली संरक्षण गर्न	सालवसाली	१८००	५००	६००	७००	बाली संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ ।
१४	कृषक समूह सञ्जाल गठन तथा परिचालन	कृषक समूह सञ्जाल गठन कृषि कार्यमा परिचालन गर्न	सालवसाली	६७५	२००	२२५	२५०	कृषक समूह सञ्जाल गठन तथा परिचालन हुने छ ।
१५	प्लाष्टिक टनेल खेती	बेमौसमी तरकारी खेती गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	प्लाष्टिक टनेल खेतीमा वृद्धि हुने छ ।
१६	अर्गानिक खेती तालिम प्रवर्द्धन	अर्गानिक उत्पादन गर्न तालिम तथा प्रवर्द्धन गर्न	सालवसाली	१२००	४००	४००	४००	३ पटक अर्गानिक खेती तालिम आयोजना हुने छ ।
१७	फलफुल नर्सरी स्थापना तथा र सञ्चालन	फलफुल रोप्न अघि हुर्काउन र रेखदेख गर्न	सालवसाली	३०००	१०००	१०००	१०००	फलफुल नर्सरी स्थापना तथा र सञ्चालन हुने छ ।
१८	शीत भण्डार निर्माण	तरकारी, फलफुल तथा जडिबुटी भण्डारण गरी बिक्री	सालवसाली	२,०००	०	०	२०००	शीत भण्डार निर्माण गर्न सम्भाव्यता तथा डिटेल डिजाईन तयार हुने छ ।
१९	उन्नत जातका बीउ बीजन वितरण (सेतो मकै, आदि)	कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न	सालवसाली	३,०००	१,०००	१,०००	१,०००	उन्नत जातका बीउ बीजन वितरण (सेतो मकै, आदि) हुने छ ।
२०	कृषि बीमा कार्यक्रम	कृषिजन्य उत्पादनको जोखिम न्यूनीकरण गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	कृषि बीमा कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ ।
२१	हाटबजार व्यवस्थापन	कृषिजन्य उत्पादनको स्थानीय स्तरमा बिक्री गर्न	सालवसाली	८,३००	३००	४,०००	४,०००	हाटबजार व्यवस्थापन हुने छ ।
जम्मा				**८९,२२५**	**२४,६५०**	**२९,०२५**	**३५,५५०**	
ख) पशु सेवा								
१	दुग्ध चिस्यान केन्द्र स्थापना	दुग्ध भण्डारण गरेर बिक्री गर्ने	वर्ष विराएर	३,०००	१५००	०	१५००	दुग्ध चिस्यान केन्द्र स्थापना हुने छ ।

२	पशु गर्भधारण केन्द्र स्थापना	बेमौसममा पशु गर्भधारण गर्ने प्रविधि	२०८१/८२-२०८२/८३	२,०००	५००	१५००	०	पशु गर्भधारण केन्द्र स्थापना हुने छ।
३	पशुपालन समूह वा फार्मलाई उन्नत जातको राँगा बोका वितरण	पशुपालन तर्फ आकर्षित गराउन	सालवसाली	२,१००	७००	७००	७००	पशुपालन समूह वा फार्मलाई उन्नत जातको राँगा बोका वितरण गरिने छ।
४	अगुवा पशुपालक कृषक लक्षित तालिम	अगुवा पशुपालकको क्षमता अभिवृद्धि गराउन	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	अगुवा पशुपालक कृषक लक्षित तालिम दिइने छ।
५	घाँस खेतीका लागि पशुपालन समूहलाई अनुदान	पशुजन्य पदार्थको उत्पादन वृद्धि गराउन	सालवसाली	१,१२५	३७५	३७५	३७५	घाँस खेतीका लागि पशुपालन समूहलाई अनुदान दिइने छ।
६	युवा लक्षित उन्नत गाई/भैसी फार्म अनुदान	युवाहरुलाई पशुपालन तर्फ आकर्षित गराउन	सालवसाली	३,०००	१,०००	१,०००	१,०००	युवा लक्षित उन्नत गाई/भैसी फार्म अनुदान दिइने छ।
७	पशुजन्य पदार्थ बजारीकरण	पशुजन्य पदार्थको आवश्यक बजारको व्यवस्था	सालवसाली	१,८००	६००	६००	६००	पशुजन्य पदार्थ बजारीकरण गरिनेछ।
८	गोष्ठी सञ्चालन (पशु बीमा, फ्लु, सफा दुध उत्पादन)	पशुजन्य उत्पादन वृद्धि र उपभोगको अवस्था सुदृढ गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	गोष्ठी सञ्चालन (पशु बीमा, फ्लु, सफा दुध उत्पादन) गरिने छ।
९	पशु स्वास्थ्य परीक्षण तथा खोप शिविर	पशु स्वास्थ्य नियमन तथा विभिन्न रोग नियन्त्रण गर्न	सालवसाली	१,०५०	३५०	३५०	३५०	पशु स्वास्थ्य परीक्षण तथा खोप शिविर आयोजना हुने छ।
१०	मासु परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना (पूर्वाधार सहित)	मासुको गुणस्तर जाँच तथा पशु स्वास्थ्य परीक्षण गर्न	सालवसाली	७,०००	०	२०००	५०००	मासु परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना (पूर्वाधार सहित) हुने छ।
११	पशु प्राविधिक तालिम तथा अन्य क्षमता विकास कार्यक्रम	पशु प्राविधिकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गराउन	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	पशु प्राविधिक तालिम तथा अन्य क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
१२	पशु उपचार सेवा तथा कार्यक्रम	पशु रोग रोकथाम, नियन्त्रण तथा उन्मूलन गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	पशु उपचार सेवा तथा कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
१३	पशु स्वास्थ्य परीक्षण तथा खोप शिविर	पशु रोग परीक्षण गरी खोप सेवा प्रदान गर्न	सालवसाली	१,०५०	३५०	३५०	३५०	पशु स्वास्थ्य परीक्षण तथा खोप शिविर आयोजना हुने छ।
१४	कृत्रिम गर्भाधान सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न प्राविधिकहरुलाई तालिम	प्राविधिकहरुलाई कृत्रिम गर्भाधान सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न तालिम मार्फत क्षमता वृद्धि	सालवसाली	१,३५०	४००	४५०	५००	कृत्रिम गर्भाधान सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न प्राविधिकहरुलाई तालिम दिइने छ।

१५	पशु अन्वेषण, रिपोर्टिङ, सिरम सङ्कलन प्रयोगशाला प्रेषण कार्यक्रम	पशु रोग अन्वेषण तथा नियन्त्रण गरी पशुजन्य उत्पादनमा वृद्धि गर्ने	सालबसाली	४५०	१५०	१५०	१५०	पशु अन्बेषण, रिपोर्टिङ, सिरम सङ्कलन प्रयोगशाला प्रेषण गरिने छ।
१६	पशुपन्छी ल्याव स्थापना	पशुपन्छीमा लाग्ने रोगहरुको अनुसन्धान गर्न	२०८३/८४-२०८४/८५	१,०००	०	०	१०००	पशुपन्छी ल्याव स्थापना हुने छ।
	जम्मा			**२८,५२५**	**७,१२५**	**८,६७५**	**१२,७२५**	
ग) सिंचाई								
१	सिंचाई गुरुयोजना निर्माण	कृषिका लागि उचित पानीको प्रयोग	२०८१/८२	७००	७००	०	०	सिंचाई गुरुयोजना निर्माण हुने छ।
२	सिंचाई कुलो निर्माण	सिंचाई नपुगेका स्थानमा खेती उब्जनीमा वृद्धि गर्न	सालबसाली	३७५,०००	१०००००	१२५०००	१५००००	आवश्यकता अनुसार सिंचाई कुलो निर्माण हुने छ।
३	सिंचाई कुलो मर्मत	विद्यमान सिंचाई कुलो मर्मत गर्न	सालबसाली	१५०,०००	५००००	५००००	५००००	सिंचाई कुलो मर्मत हुने छ।
४	सिंचाई पोखरी निर्माण	सुख्खा याममा खाद्य तथा नगदेबाली उत्पादन गर्न	सालबसाली	२,७००	९००	९००	९००	सिंचाई पोखरी निर्माण हुने छ।
५	लिफ्ट सिंचाई योजना निर्माण	सिंचाई स्रोत नभएका ठाउँमा पानी लिफ्ट गरी सिंचाई सुविधा पुऱ्याउन	सालबसाली	१५०,०००	५००००	५००००	५००००	लिफ्ट सिंचाई योजना निर्माण हुने छ।
	जम्मा			**६७८,४००**	**२०१,६००**	**२२५,९००**	**२५०,९००**	
घ) उद्योग व्यवसाय								
१	उद्यम विकास कोष स्थापना	लघु उद्यमको विकास र प्रवर्द्धन गरी गरिबी निवारणमा सहयोग पुऱ्याउन	२०८१/८२-२०८२/८३	५,०००	२५००	२५००	०	उद्यम विकास कोष स्थापना हुने छ।
२	औद्योगिक ग्राम स्थापना	स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र प्रवर्द्धन	सालबसाली	१५,०००	१०००	६०००	८०००	औद्योगिक ग्राम स्थापना हुने छ।
३	उद्यमीहरुको लागि अध्ययन भ्रमण	उद्यमीहरुको सीप विकास, ज्ञान तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्न	सालबसाली	१,२००	४००	४००	४००	उद्यमीहरुको लागि अध्ययन भ्रमण आयोजना हुने छ।
४	प्राविधिक सीप विकास तालिम (थाङ्का, गलैचा, आदि)	प्राविधिक सीप बारे ज्ञान हासिल गर्न	सालबसाली	१,२००	४००	४००	४००	प्राविधिक सीप विकास तालिम (थाङ्का, गलैचा, आदि) सञ्चालन हुने छ।

५	लघु तथा साना उद्यमी मेला	लघु तथा साना उद्योगमा उत्पादन ल्याएर प्रदर्शन सहित बिक्री गर्न	२०८३/८४	५,००९	०	०	५००९	लघु तथा साना उद्यमी मेला आयोजना हुने छ।
६	उद्योग प्रवर्द्धन कार्यक्रम	उत्पादन बढाएर निर्यात बढाउन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	उद्योग प्रवर्द्धन कार्यक्रम आयोजना हुने छ।
७	लघु उद्यमीहरुका लागि साझा सुविधा केन्द्र स्थापना	अति गरिब, समूहमा आवद्ध सदस्यहरू एकै स्थलमा जम्मा भई उत्पादन, प्रशोधन, बजारीकरण तथा सेवा .प्रदान गर्न	सालवसाली	३,०००	१०००	१०००	१०००	लघु उद्यमीहरुका लागि साझा सुविधा केन्द्र स्थापना हुने छ।
८	उद्योग व्यवसायीको बीमाको व्यवस्था	उद्योग व्यवसायीको बीमा गरी उद्योग व्यवसाय उत्पादन सुरक्षा गर्न	सालवसाली	४,२००	१४००	१४००	१४००	उद्योग व्यवसायीको बीमाको व्यवस्था हुने छ।
९	व्यापारीका लागि क्षमता विकास तालिम	व्यापारीहरूमा भएको ज्ञान, सीप र क्षमतालाई अझ बढी विकसित र प्रष्फुटित गराउन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	व्यापारीका लागि क्षमता विकास तालिम सञ्चालन हुने छ।
जम्मा				**३७,००९**	**७,५००**	**१२,५००**	**१७,००९**	
ङ) पर्यटन								
१	गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना निर्माण	धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्व राख्ने क्षेत्रहरुको गुरुयोजना निर्माण गरी पूर्वाधार तयार गर्ने	२०८१/८२-२०८२/८३	५,०००	२५००	२५००	०	गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना निर्माण हुने छ।
२	पर्यटकीय क्षेत्रको डिपिआर तयार	स्थानीयको आवश्यकता अनुसार विष्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरी व्यवस्थित रुपले विकास गर्न	सालवसाली	१५,०००	१०००	६०००	८०००	पर्यटकीय क्षेत्रको डिपिआर तयार हुने छ।
३	होमस्टे व्यवस्थापन	पर्यटन व्यवस्थापनमा आकर्षित गराउन कुकिङदेखि स्वागत सत्कार सम्बन्धी तालिम दिन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	होमस्टे व्यवस्थापन हुने छ।

४	डिपिआर अनुसार पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण	निर्मित विष्तृत आयोजना प्रतिवेदन अनुसार क्रमागत रुपमा पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	डिपिआर अनुसार पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण हुने छ।
५	पर्यटन पदमार्ग निर्माण	पर्यटकलाई सहजरुपमा आवतजावत गरी आन्तरीक एवम् बाह्य पर्यटक प्रवर्द्धन गर्न	२०८३/८४	५,००९	०	०	५००९	आवश्यकता अनुसार पर्यटन पदमार्ग निर्माण हुने छ।
६	पर्यटकीय महत्वका स्थानहरुसम्मको संरक्षण र पुन:निर्माण	एतिहासिक, पुरातात्विक र सांस्कृतिक महत्व बोकेका पर्यटकीय स्थलमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई भित्र्याउन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	पर्यटकीय महत्वका स्थानहरुसम्मको संरक्षण र पुन:निर्माण
७	पिकनिक स्पट निर्माण	शान्त वातावरणमा वनभोज (पिकनिक) मनाउन र पर्यटन आवागमनमा वृद्धि गर्न	सालवसाली	३,०००	१०००	१०००	१०००	पिकनिक स्पट निर्माण हुने छ।
८	पर्यटन सूचना केन्द्र स्थापना	पर्यटकीय क्षेत्र बारे सूचना प्रदान गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	पर्यटन सूचना केन्द्र स्थापना हुने छ।
जम्मा				**३२,८०९**	**६,१००**	**११,१००**	**१५,६०९**	
च) बैंक तथा वित्तीय संस्था								
१	सहकारी सञ्चालक तथा व्यवस्थापकका लागि क्षमता विकास तालिम	सहकारी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्न यस क्षेत्रको सशक्तीकरण, जोखिम व्यवस्थापन, संस्थागत सुशासन, अनुगमन प्रणाली, संस्थाको छवि निर्माणमा व्यवस्थापकको भूमिका, लगायत अभिमुखीकरण	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	सहकारी सञ्चालक तथा व्यवस्थापकका लागि क्षमता विकास तालिम आयोजना हुने छ।
२	सहकारी सफ्टवेयर तालिम (कोपोमिस)	सहकारी क्षेत्रको सूचना, तथ्याङ्कहरुलाई नियमित, विश्वसनिय, वास्तविक बनाई व्यवस्थापन गर्न तालिम	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	सहकारी सफ्टवेयर तालिम (कोपोमिस) आयोजना हुने छ।

३	सहकारी प्रविधि सहयोग तथा अनुदान (कृषि सहकारी)	कृषि क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	सहकारी प्रविधि सहयोग तथा अनुदान (कृषि सहकारी) प्रदान गरिने छ।
४	सहकारी तथा लघुवित्त संस्थाहरुको अनुगमन तथा नियमन	सहकारी तथा लघुवित्त संस्थाहरुको अवस्था बारे जानकारी लिन	सालवसाली	५२५	१५०	१७५	२००	सहकारी तथा लघुवित्त संस्थाहरुको अनुगमन तथा नियमन हुने छ।
५	एक व्यक्ति एक बैंक खाता अभियान	सर्वसाधारण व्यक्तिको रकम जम्मा गर्न बैंकमा खाता खोल्न लगाउने	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	एक व्यक्ति एक बैंक खाता अभियान सञ्चालन हुने छ।
६	सहकारी संस्थाहरुको तथ्याङ्क सङ्कलन, डाटावेस र अद्यावधिकरण	सहकारी संस्थाको तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख व्यवस्थापन र त्यसको प्रयोगको अधिकारलाई प्रभावकारी. रुपमा कार्यान्वयन गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	सहकारी संस्थाहरुको तथ्याङ्क सङ्कलन, डाटावेस र अद्यावधिकरण गरिने छ।
जम्मा				**५,०२५**	**१,६५०**	**१,६७५**	**१,७००**	
छ) श्रम रोजगार तथा गरिबी निवारण								
१	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम प्रवर्द्धन	सबैको लागि रोजगारीको प्रत्याभूति मार्फत नागरीकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम प्रवर्द्धन गरिने छ।
२	बेरोजगार सूचिकृत भएकालाई रोजगारको व्यवस्था	बेरोजगारलाई रोजगार प्रदान गरी गरिबी निवारणमा टेवा पुऱ्याउने	सालवसाली	३,६००	१२००	१२००	१२००	बेरोजगार सूचिकृत भएकालाई रोजगारको व्यवस्था गरिने छ।
३	उद्यमशिलता विकास तालिम (थाङ्का, गलैंचा, आदि)	उद्यमशीलता सक्षमता अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	२,२५०	७५०	७५०	७५०	उद्यमशिल विकास तालिम (थाङ्का, गलैंचा, आदि) आयोजना हुने छ।
४	ड्राइभिङ, सिकर्मी, डकर्मी, प्लम्बर तालिम	आन्तरीक तथा बाह्य श्रम बजारलाई आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न	सालवसाली	२,०२५	६७५	६७५	६७५	ड्राइभिङ, सिकर्मी, डकर्मी, प्लम्बर तालिम आयोजना हुने छ।
५	वित्तीय साक्षारता कार्यक्रम	वित्तीय चेतना, ज्ञान र सीपको अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	वित्तीय साक्षारता कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।

६	रिटर्नी सञ्जालको क्षमता विकास कार्यक्रम	रिटर्नी सञ्जालको क्षमतामा वृद्धि गर्न			१००	११०	१२०	रिटर्नी सञ्जालको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
७	मनोसामाजिक परामर्श सेवा	मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रभावकारी बनाउन			३००	४००	५००	मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रभावकारी हुने छ।
८	वैदेशिक रोजगार सीप सम्बन्धी अभिमुखीकरण	वैदेशिक रोजगारीमा जान पूर्व सही सूचना लिएर र सीप सिकेर मात्र जान जानकारी दिन	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	वैदेशिक रोजगार सीप सम्बन्धी अभिमुखीकरण गरिने छ।
९	व्यवसाय शुरुवात गर्न बीउ पूँजीको व्यवस्था	स्टार्टअपहरुको परियोजना धितो राखी १ प्रतिशत ब्याजदरमा २५ लाख रुपैयाँसम्म बीउ पूँजी कर्जा उपलब्ध गराउन	सालवसाली	६,०००	२०००	२०००	२०००	व्यवसाय शुरुवात गर्न बीउ पूँजीको व्यवस्था गरिने छ।
१०	गरीब परिवारका घर पहिचान गरी रोजगारको व्यवस्था	गरीब सूचिकृत परिवारका सदस्यलाई रोजगारी प्रदान गरी गरिबी निवारण गर्न	सालवसाली	१,४४०	४८०	४८०	४८०	गरीब परिवारका घर पहिचान गरी रोजगारको व्यवस्था गरिने छ।
जम्मा				**१८,०१५**	**६,४०५**	**६,५१५**	**६,६२५**	
२. सामाजिक विकास								
क) शिक्षा								
१	शिक्षा गुरुयोजना निर्माण	शिक्षा क्षेत्रको समग्र विकास र जनशक्ति उपयोगका लागि गुरुयोजना बनाउन	२०८१/८२	६००	६००	०	०	शिक्षा गुरुयोजना निर्माण गरिने छ।
२	भाषा सम्बन्धी पहूँचयोग्य कार्यक्रम सञ्चालन	स्थानीय भाषा अनुसार पठनपाठन गर्न गराउन	सालवसाली	४५०	१५०	१५०	१५०	भाषा सम्बन्धी पहूँचयोग्य कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
५	कक्षा १० सम्म दिवा खाजाको व्यवस्था	विद्यालयमा भर्ना दर र टिकाउ दर वृद्धि गर्न	सालवसाली	७५०	२५०	२५०	२५०	कक्षा १० सम्म दिवा खाजाको व्यवस्था हुने छ।
६	छात्राबास भवन निर्माण	विद्यार्थीको सहज बसाइँ व्यवस्थापन	सालवसाली	४५०००	१५०००	१५०००	१५०००	छात्राबास भवन निर्माण हुने छ।
७	विद्यालय भवन निर्माण तथा पुन:निर्माण	विद्यालय थप भवन निर्माण तथा जीर्ण भवन पुन:निर्माण	सालवसाली	११५०००	२५०००	४००००	५००००	विद्यालय भवन निर्माण तथा पुन:निर्माण हुने छ।
८	कम्प्यूटर तथा विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण	शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न र प्रयोगात्मक शिक्षा विकासको लागि	सालवसाली	१२०००	४०००	४०००	४०००	कम्प्यूटर तथा विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण हुने छ।

९	खेलमैदान निर्माण तथा स्तरोन्नति	खेल आयोजना गर्न र विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन	सालवसाली	१२०००	२०००	५०००	५०००	विद्यालयमा खेलमैदान निर्माण तथा स्तरोन्नति हुने छ ।
११	SEE पश्चात प्राविधिक विषय (CTEVT) अध्ययन गर्ने ५ जना विद्यार्थीका (प्रति वडा १ जना) लागि छात्रवृत्ति प्रदान	प्राविधिक विषय (CTEVT) अध्ययन गर्ने ५ जना विद्यार्थीका (प्रति वडा १ जना) लागि छात्रवृत्ति प्रदान गर्न	सालवसाली	११२५	२५०	३७५	५००	SEE पश्चात प्राविधिक विषय (CTEVT) अध्ययन गर्ने ५ जना विद्यार्थीका (प्रति वडा १ जना) लागि छात्रवृत्ति प्रदान गरिने छ ।
१२	बालविकास केन्द्रहरुमा शैक्षिक सामाग्री वितरण तथा कर्मचारी व्यवस्थापन	बालविकास केन्द्रहरुमा शैक्षिक सामाग्री वितरण तथा कर्मचारी व्यवस्थापन गर्न	सालवसाली	२८५००	९०००	९५००	१००००	बालविकास केन्द्रहरुमा शैक्षिक सामाग्री वितरण तथा कर्मचारीको व्यवस्थापन हुने छ ।
१४	सुनापति प्रज्ञा प्रतिष्ठान सहायता प्रदान	सुनापति प्रज्ञा प्रतिष्ठान सहायता प्रदान गर्न	सालवसाली	५२५०	१५००	१७५०	२०००	सुनापति प्रज्ञा प्रतिष्ठान सहायता प्रदान गरिने छ ।
१५	विद्यालय घेराबार निर्माण	विद्यालय क्षेत्र संरक्षण तथा विद्यार्थी सुरक्षाको लागि	२०८१/८२-२०८३/८४	३०००	७५०	१०००	१२५०	विद्यालय घेराबार निर्माण हुने छ ।
१६	शौचालय निर्माण तथा मर्मत	स्वास्थ्य एवम् सरसफाइका लागि	२०८१/८२-२०८३/८४	५०००	१५००	१५००	२०००	शौचालय निर्माण तथा मर्मत हुने छ ।
१८	विद्यालयमा पानीको व्यवस्था	बालबालिकाको जीवनरक्षा र विकासका लागि सफा खानेपानी	२०८१/८२-२०८३/८४	५०००	१५००	१५००	२०००	विद्यालयमा पानीको व्यवस्था हुने छ ।
१९	विद्यालयमा इन्टरनेट जडान	सूचना प्रविधिमार्फत पठनपाठन गर्न	२०८१/८२-२०८२/८३	१,०००	५००	५००	०	विद्यालयमा इन्टरनेट जडान हुने छ ।
२०	विद्यालयमा खेलकुद सामाग्रीको व्यवस्था	खेल क्षेत्रको विकासका लागि	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	विद्यालयमा खेलकुद सामाग्रीको व्यवस्था हुने छ ।
२२	फर्निचरको व्यवस्था	पठनपाठनको लागि फर्निचर	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	फर्निचरको व्यवस्था हुने छ ।
२३	प्राथमिक उपचारको साधन उपलब्ध गर्ने	विद्यार्थीहरु चोटपटक लाग्दा प्राथमिक उपचारको लागि सामाग्री	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	आवश्यक प्राथमिक उपचारको साधन उपलब्ध हुने छ ।
२४	विषयगत शिक्षक व्यवस्था	विषय अनुसार विषयगत शिक्षक	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	विषयगत शिक्षक व्यवस्था हुने छ ।
२६	प्र.अ. तालिम (संस्थागत समेत)	प्र.अ.हरुको क्षमता विकास गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	प्र.अ. तालिम (संस्थागत समेत) सञ्चालन हुने छ ।

२७	वि.व्य.स.र पिछडिएका पदाधिकारीको क्षमता विकास तालिम (वार्षिक)	वि.व्य.स.र पिछडिएका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	वि.व्य.स.र पिछडिएका पदाधिकरीको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन हुने छ।
२९	विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा बार्षिक कार्यशाला	शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा बार्षिक कार्यशाला आयोजना हुने छ।
३०	वाल शिक्षक तालिम (वार्षिक)	वाल शिक्षकको क्षमता अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	वाल शिक्षक तालिम सञ्चालन हुने छ।
३१	लेखा तालिम	लेखा अधिकृतको क्षमता विकास	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	लेखा तालिम सञ्चालन हुने छ।
३३	खेल प्रशिक्षक व्यवस्था (वार्षिक)	विद्यार्थीहरुलाई खेल प्रशिक्षण	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	खेल प्रशिक्षक व्यवस्था हुने छ।
३४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	विद्यालयको अनुगमन, मूल्याङ्कन	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन हुने छ।
३५	उत्कृष्ट शिक्षक पुरस्कार (वार्षिक १ महिला र १ पुरुष)	शिक्षक प्रोत्साहन	सालवसाली	१८०	६०	६०	६०	उत्कृष्ट शिक्षक पुरस्कार (वार्षिक १ महिला र १ पुरुष) आयोजना हुने छ।
३७	विद्यालय शिक्षा पुरस्कार	विद्यालयमा राम्रो नतिजाको लागि	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	विद्यालय शिक्षा पुरस्कार आयोजना हुने छ।
३८	स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण	स्थानीय भाषामा पठनपाठन गर्न	सालवसाली	५००	५००	०	०	स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण हुने छ।
३९	दलित, अपाङ्ग तथा अशक्तहरुको लागि छात्रवृति	लक्षित समूहको छात्रवृति प्रदान	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	दलित, अपाङ्ग तथा अशक्तहरुको लागि छात्रवृति प्रदान हुने छ।
जम्मा				**२४७,३५५**	**६६,५६०**	**८४,५८५**	**९६,२१०**	
ख) स्वास्थ्य								
१	समुदायमा आधारित सन्तुलित खानपिन सम्बन्धि व्यवहार परिवर्तन बारे जनचेतना कार्यक्रम	सन्तुलित खानपिन सम्बन्धि व्यवहार परिवर्तन बारे जनचेतना अभिवृद्धि	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	समुदायमा आधारित सन्तुलित खानपिन सम्बन्धि व्यवहार परिवर्तन वारे जनचेतना कार्यक्रम आयोजना हुने छ।
२	पाठेघर सम्बन्धी वडा स्तरीय शिविर जनचेतना (पोष्टर, ब्रोसर)	पाठेघर सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	पाठेघर सम्बन्धी वडा स्तरीय शिविर जनचेतना आयोजना हुने छ।

३	स्वयंसेविका प्रोत्साहन पुस्कार ५ जनाका दरले (उत्कृष्ट ५ वडा)	स्वयंसेविका प्रोत्साहन	सालवसाली	३,०००	१०००	१०००	१०००	स्वयंसेविका प्रोत्साहन पुस्कार ५ जनाका दरले प्रदान गरिने छ।
४	निशुल्क आयुर्वेद तथा योग स्वास्थ्य शिविर	आयुर्वेद तथा योग स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकारी दिन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	निशुल्क आयुर्वेद तथा योग स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन हुने छ।
५	गर्भवती तथा सुत्केरी नि:शुल्क एम्बुलेन्स सेवा	गर्भवती तथा सुत्केरीहरुलाई नि:शुल्क एम्बुलेन्स सेवा दिन	सालवसाली	७२५	२००	२२५	२५०	गर्भवती तथा सुत्केरी नि:शुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान हुने छ।
६	बाह्य खोप केन्द्र निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था	बाह्य खोप केन्द्र निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्न	सालवसाली	५२५	१५०	१७५	२००	बाह्य खोप केन्द्र निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था हुने छ।
७	विद्यालयमा सर्ने र नसर्ने रोग तथा योगा सचेतना कार्यक्रम	सर्ने र नसर्ने रोग तथा योगा सचेतना वृद्धि गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	विद्यालयमा सर्ने र नसर्ने रोग तथा योगा सचेतना कार्यक्रम आयोजना हुने छ।
८	स्वास्थ्यकर्मीका लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम	स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता विकास गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	स्वास्थ्यकर्मीका लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन हुने छ।
९	स्वास्थ्य कार्यक्रम समीक्षा	स्वास्थ्य क्षेत्रको व्यवस्थापन गर्न	सालवसाली	१५०	५०	५०	५०	स्वास्थ्य कार्यक्रम समीक्षा गरिने छ।
१०	स्वास्थ्य कार्यक्रम अनुगमन	स्वास्थ्य क्षेत्रको सुधार गर्न	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	स्वास्थ्य कार्यक्रम अनुगमन गरिने छ।
११	स्वास्थ्य चौकीहरुमा स्वास्थ्य उपकरण थप	स्वास्थ्य चौकीहरुमा सेवा सुविधा थप गर्न	सालवसाली	६,०००	२०००	२०००	२०००	स्वास्थ्य चौकीमाहरुमा स्वास्थ्य उपकरण थप गरिने छ।
१२	औषधी खरिद ढुवानी भण्डारण	औषधी उपचार गर्न	सालवसाली	४,५००	१५००	१५००	१५००	औषधी खरिद ढुवानी भण्डारण गरिने छ।
१३	एकीकृत स्वास्थ्य व्यवस्थान सूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन	स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण गर्न	२०८१/८२-२०८२/८३	१,५००	५००	१०००	०	एकीकृत स्वास्थ्य व्यवस्थान सूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन हुने छ।
१४	एम्बुलेन्सको व्यवस्था (थप)	एम्बुलेन्स सेवा	२०८३/८४	३,०००	०	०	३०००	एम्बुलेन्सको व्यवस्था हुने छ।
१५	स्वास्थ्य चौकी स्तरोन्नति तथा विस्तार	स्वास्थ्य चौकी सुधार गर्न	सालवसाली	४०,०००	५०००	१५०००	२००००	स्वास्थ्य चौकी स्तरोन्नति तथा विस्तार गरिने छ।
१६	पोषण कर्नरको व्यवस्था	मातृत्व पोषणको व्यवस्था तथा सचेतना	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	पोषण कर्नरको व्यवस्था गरिने छ।

१७	दीर्घ रोगीहरुको पूर्ण औषधी उपचारको व्यवस्था	दीर्घ रोगीहरुको उपचार गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	दीर्घ रोगीहरुको पूर्ण औषधी उपचारको व्यवस्था गरिने छ।
१८	स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम सञ्चालन	गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सर्वसाधरणलाई प्रवाह गर्न र स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
१९	उपभोग्य खाद्यबस्तुको मासिक गुणस्तर परीक्षण	पोषणयुक्त, गुणस्तरीय र स्वच्छ खाद्य पदार्थको उपभोग गर्न	सालवसाली	३००	१००	१००	१००	उपभोग्य खाद्यबस्तुको मासिक गुणस्तर परीक्षण गरिने छ।
	जम्मा			**६७,८००**	**१३,२००**	**२३,७५०**	**३०,८००**	
ग) खानेपानी तथा सरसफाइ								
१	खानेपानी तथा सरसफाइ गुरुयोजना निर्माण	खानेपानी तथा सरसफाइको व्यवस्थित विकास गर्न	२०८१/८२	१,०००	१०००	०	०	खानेपानी तथा सरसफाइ गुरुयोजना निर्माण हुने छ।
२	खानेपानी मुहान संरक्षण	खानेपानी स्रोत संरक्षण गर्न	सालवसाली	५,०००	१०००	२०००	२०००	खानेपानी मुहान संरक्षण हुने छ।
३	नयाँ खानेपानी सम्भाव्यता अध्ययन तथा सर्भे	खानेपानीको व्यवस्था गर्न	२०८१/८२-२०८२/८३	१,०००	५००	५००	०	नयाँ खानेपानी सम्भाव्यता अध्ययन तथा सर्भे गरिने छ।
४	एक घर एक धारा मिटर प्रणाली	सबै घरधुरीमा खानेपानीको सुविधाको लागि	सालवसाली	७,५००	२५००	२५००	२५००	एक घर एक धारा मिटर प्रणालीमा जडान गरिने छ।
५	खानेपानी योजना मर्मत सम्भार	विद्यमान खानेपानी योजनाको मर्मत सम्भार	सालवसाली	३०,०००	१००००	१००००	१००००	खानेपानी योजना मर्मत सम्भार गरिएको हुने छ।
६	खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुको संस्थागत विकास सम्बन्धि तालिम	खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुको क्षमता वृद्धिको लागि	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुको संस्थागत विकास सम्बन्धि तालिम सञ्चालन हुने छ।
७	पूर्ण सरसफाइ प्रवर्द्धन कार्यक्रम	समाजमा सरसफाइ कायम गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	पूर्ण सरसफाइ प्रबर्दन कार्यक्रम आयोजना हुने छ।
८	स्वच्छ खानेपानी सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम (बार्षिक)	स्वच्छ खानेपानी सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	स्वच्छ खानेपानी सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम (बार्षिक) आयोजना हुने छ।

९	सार्वजनिक शौचालय निर्माण	खुल्ला रुपमा शौचालय गर्न निरुत्साहितको लागि	सालवसाली	६,०००	२०००	२०००	२०००	सार्वजनिक शौचालय निर्माण हुने छ ।
	जम्मा			**५३,५००**	**१८,०००**	**१८,०००**	**१७,५००**	
घ) महिला तथा वालवालिका र लक्षित बर्ग								
१	बालमैत्री स्थानीय तह घोषण तथा बाल प्रोफाइल निर्माण	बालमैत्री स्थानीय तह निर्माण गर्न	२०८१/८२	१,०००	१०००	०	०	बालमैत्री स्थानीय तह घोषण तथा बाल प्रोफाइल निर्माण हुने छ ।
२	नयाँ संरचना, संविधान सम्बन्धमा महिला र लक्षित बर्गलाई तालिम	नयाँ संरचना, संविधान सम्बन्धमा महिला र लक्षित बर्गको सचेतना वृद्धि गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	नयाँ संरचना, संविधान सम्बन्धमा महिला र लक्षित बर्गलाई तालिम सञ्चालन हुने छ ।
३	दृष्टि विहिनको लागि गमनशिलता तालिम	दृष्टिविहीन अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सेतो छडीको प्रयोग गरेर हिड्डुल गर्न सिकाउन	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	दृष्टि विहिनको लागि गमनशिलता तालिम सञ्चालन हुने छ ।
४	अपाङ्गता भएकाहरुलाई सीपमूलक तालिम	अपाङ्गता भएकाहरुको क्षमता अभिवृद्धि	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	अपाङ्गता भएकाहरुलाई सीपमूलक तालिम सञ्चालन हुने छ ।
५	अपाङ्ग सहायक सामाग्री वितरण	अपाङ्गताको ह्वीलचियर लगायतका सामाग्री वितरण	सालवसाली	२,१००	७००	७००	७००	अपाङ्ग सहायक सामाग्री वितरण हुने छ ।
६	लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण-GESI अडिट	लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण लागु गर्न	२०८१/८२	१५०	१५०	०	०	लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण-GESI अडिट तयार गरिने छ ।
७	वडा स्तरीय लैङ्गिक र घरेलु हिंसा तथा चेलिबेटी बेचबिखन निर्मूल गर्न सचेतना कार्यक्रम	लैङ्गिक र घरेलु हिंसा तथा चेलिबेटी बेचबिखन सम्बन्धी चेतना वृद्धि गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	वडा स्तरीय लैङ्गिक र घरेलु हिंसा तथा चेलिबेटी बेचबिखन निर्मूल गर्न सचेतना कार्यक्रम आयोजना हुने छ ।
८	महिलाहरुका लागि व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम	महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धि	सालवसाली	२,४००	८००	८००	८००	महिलाहरुका लागि व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम सञ्चालन हुने छ ।

९	बाल सञ्जाल गठन र सञ्चालन	बाल संरक्षणको लागि	२०८१/८२	१००	१००	०	०	बाल सञ्जाल गठन र सञ्चालन हुने छ ।
१०	जेष्ठ नागरीक सञ्जाल गठन र सञ्चालन	जेष्ठ नागरीक संरक्षणको लागि	२०८१/८२	१००	१००	०	०	जेष्ठ नागरीक सञ्जाल गठन र सञ्चालन हुने छ ।
११	अपाङ्ग सञ्जाल गठन र सञ्चालन	अपाङ्ग संरक्षणको लागि	२०८१/८२	१००	१००	०	०	अपाङ्ग सञ्जाल गठन र सञ्चालन हुने छ ।
१२	जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र निमार्ण	जेष्ठ नागरीक सुखदु:खका कुरा आदानप्रदान, भलाकुसारीको लागि	सालवसाली	१२,०००	२०००	५०००	५०००	जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र निमार्ण हुने छ ।
१३	बाल विवाह न्यूनिकरण अभियान	बाल विवाह न्यूनिकरण बारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	बाल विवाह न्यूनिकरण अभियान सञ्चालन हुने छ ।
१४	वडास्तरीय लैंगिक र घरेलु हिंसा निर्मुल अभियान	लैंगिक र घरेलु हिंसा बारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	वडास्तरीय लैंगिक र घरेलु हिंसा निर्मुल अभियान सञ्चालन हुने छ ।
१५	अपाङ्गता भएका अनाथ र हिंसा पिडितका लागि पुनर्स्थापना कार्यक्रम कोष	अपाङ्गता भएका अनाथ र हिंसा पिडितका लागि पुनर्स्थापना गर्न	२०८१/८२	५,०००	५०००	०	०	अपाङ्गता भएका अनाथ र हिंसा पिडितका लागि पुनस्थापना कार्यक्रम कोष स्थापना गरिने छ ।
१६	सेफ हाउस निर्माण	हिंसा पीडित बसोबासको लागि	२०८२/८३-२०८३/८४	४,५००	०	१५००	३०००	सेफ हाउस निर्माण हुने छ ।
१७	बाल गृह निर्माण	अपराधमा संलग्न बालबालिकाहरु बसोबासका लागि	२०८३/८४	१,५००	०	०	१५००	बाल गृह निर्माण हुने छ ।
१८	किशोरी शिक्षा	बालविवाहलाई न्यूनीकरण, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रमा उल्लेखनीय परिवर्तन गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	किशोरी शिक्षा हुने छ ।
१९	विपन्न दलित बालबालिका विद्यालय पोशाक वितरण	दलित बालबालिका पठनपाठनमा सहयोग र प्रोत्साहन गर्न	सालवसाली	१९५	६५	६५	६५	विपन्न दलित बालबालिका विद्यालय पोशाक वितरण हुने छ ।
२०	दलित, महिला लक्षित घरेलु हिंसा विरुद्धको तालिम	घरेलु हिंसा विरुद्ध शशक्तिकरणका लागि	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	दलित, महिला लक्षित घरेलु हिंसा विरुद्धको तालिम सञ्चालन हुने छ ।

२१	व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम	सीप अनुसार तालिम लिई रोजगार प्रदान गर्न	सालवसाली	२,४००	८००	८००	८००	व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम सञ्चालन हुने छ।
२२	दलित किशोर किशोरी शिक्षा कार्यक्रम	दलित किशोर किशोरीको शैक्षिक स्तर वृद्धि गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	दलित किशोर किशोरी शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
२३	दलित स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम	दलितहरुलाई स्वास्थ्य सुविधा प्रदान गर्न	सालवसाली	२,२५०	७००	७५०	८००	दलित स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
२४	आदिवासी जनजाति लक्षित कार्यक्रम	आदिवासी जनजातिहरुको समावेशिताको लागि	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	आदिवासी जनजाति लक्षित कार्यक्रम आयोजना हुने छ।
२५	एकल महिला स्वालम्बन कार्यक्रम कोष	एकल महिलाको क्षमता अभिवृद्धिको लागि	२०८१/८२	५,०००	५०००	०	०	एकल महिला स्वालम्बन कार्यक्रम कोष स्थापना सञ्चालन हुने छ।
जम्मा				**४७,७९५**	**१९,५१५**	**१२,६१५**	**१५,६६५**	
ङ) भाषा, कला संस्कृति								
१	बहुजातिय साँस्कृतिक संग्रहालय निर्माण	सबै जातजातिको कला, संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्न	सालवसाली	२४,५००	७,०००	१०,०००	७,५००	बहुजातिय साँस्कृतिक संग्रहालय निर्माण हुने छ।
२	संस्कृति सम्बन्धी तालिम तथा प्रशिक्षण	संस्कृतिको जगेर्ना तथा संरक्षण गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	संस्कृति सम्बन्धी तालिम तथा प्रशिक्षण गरिने छ।
३	भेषभूषा, चाडपर्व संरक्षण	जातिगत भेषभूषा, चाडपर्व संरक्षण गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	भेषभूषा, चाडपर्व संरक्षण हुने छ।
४	नाच, बाजा (डम्फु, टुङना, पञ्चे बाजा, खैजडी, आदि) संरक्षण	स्थानीय नाच तथा जात्रा संरक्षण गर्न	सालवसाली	७५०	२५०	२५०	२५०	नाच, बाजा (डम्फु, टुङना, पञ्चे बाजा, खैजडी, आदि) संरक्षण हुने छ।
५	मातृभाषामा प्रतियोतिगात्मक कार्यक्रम (वार्षिक)	मातृभाषा बोल्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	मातृभाषामा प्रतियोतिगात्मक कार्यक्रम वार्षिक आयोजना हुने छ।
६	साँस्कृतिक मेला आयोजना	संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्न	२०८३/८४	२,५००	०	०	२,५००	साँस्कृतिक मेला आयोजना हुने छ।
७	मौलिक धर्म तथा भाषाहरुको संरक्षण	स्थानीय धर्म तथा भाषाहरुको संरक्षण गर्न	सालवसाली	७५०	२५०	२५०	२५०	मौलिक धर्म तथा भाषाहरुको संरक्षण गरिने छ।
८	मन्दिर, माने, गुम्बाहरुको सवलीकरण तथा संरक्षण	स्थानीय सम्पदाहरुको संरक्षण	सालवसाली	७,५००	२,५००	२,५००	२,५००	मन्दिर, माने, गुम्बाहरुको सवलीकरण तथा संरक्षण गरिने छ।

९	लिपी संरक्षण कार्यक्रम	स्थानीय भाषामा लेख्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	लिपी संरक्षण कार्यक्रम आयोजना गरिने छ।
जम्मा				**३९,३००**	**११,१००**	**१४,१००**	**१४,१००**	
च) युवा तथा खेलकुद								
१	पालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन	पालिकामा खेलाडी उत्पादन गर्न	सालवसाली	३,०००	१,०००	१,०००	१,०००	पालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन हुने छ।
२	पालिका स्तरीय खेलमैदान निर्माण	पालिकामा खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गर्न	सालवसाली	२५,०००	५,०००	१०,०००	१०,०००	पालिका स्तरीय खेलमैदान निर्माण
३	राष्ट्रिय स्तरको प्रशिक्षकबाट तालिम सञ्चालन	उचित प्रशिक्षणको लागि	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	राष्ट्रिय स्तरको प्रशिक्षकबाट तालिम सञ्चालन हुने छ।
४	पालिका स्तरीय कभर्ड हल निर्माण (क्रमागत)	कभर्ड हलभित्र खेल आयोजना गर्न	२०८२/८३ सम्म	१२,५००	५,०००	७,५००	०	पालिका स्तरीय कभर्ड हल निर्माण (क्रमागत) हुने छ।
५	वडा स्तरीय खेलकुद आयोजना	वडामा खेलाडी उत्पादन गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	वडा स्तरीय खेलकुद आयोजना हुने छ।
६	खेलमैदान निर्माण तथा स्तरोन्नति	खेलहरु खेलाउन	सालवसाली	५०,०००	१०,०००	१५,०००	२५,०००	खेलमैदान निर्माण, स्तरोन्नति हुने छ।
७	दुर्व्यसनी सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम (वार्षिक)	युवाहरु स्वस्थ रहन र दुर्व्यसनीमा नफस्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	दुर्व्यसनी सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम हुने छ।
८	युवा लक्षित नेतृत्व विकास र आयमुलक तालिम कार्यक्रम	युवाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	युवा लक्षित नेतृत्व विकास र आयमुलक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ।
जम्मा				**९५,३००**	**२२,६००**	**३५,१००**	**३७,६००**	
३. भौतिक विकास पूर्वाधार								
क) सडक तथा यातायात								
१	सडक कालो पत्रे	सडक कालो पत्रमे स्तरोन्नति	सालवसाली	२,४००,०००	६००,०००	९००,०००	९००,०००	सडक कालो पत्रे गरिने छ।
२	ग्राभेल सडक निर्माण	सडक ग्राभेल स्तरोन्नति	सालवसाली	६००,०००	१७५,०००	२००,०००	२२५,०००	ग्राभेल सडक निर्माण गरिने छ।
३	कच्ची सडक ट्र्याक निर्माण	नयाँ सडक ट्र्याक निर्माण	२०८३/८४	६५,०००	०	०	६५,०००	कच्ची सडक ट्र्याक निर्माण हुने छ।
४	मोटरेवल पुल निर्माण	यातायातको लागि पूल निर्माण	सालवसाली	७५,०००	२०,०००	२५,०००	३०,०००	मोटरेवल पुल निर्माण हुने छ।

५	झो.पु. निर्माण	बस्तीहरु बीच मानिसहरु आवतजावतको लागि	सालवसाली	१२०,०००	४०,०००	४०,०००	४०,०००	झो.पु. निर्माण हुने छ।
६	सतह ढल तथा फोहरपानी बग्ने ढल सञ्जाल निर्माण	आकाशे पानी तथा घरबाट निस्कने फोहरपानी व्यवस्थापनका लागि	२०८२/८३-२०८३/८४	११४,५००	०	१४,५००	१००,०००	फोहरपानी बग्ने ढल सञ्जाल निर्माण प्रारम्भ हुने छ।
७	बसपार्क पार्क सम्भाव्यता अध्ययन	रुटमा चल्ने तथा अन्य गाडी पार्किङको लागि	२०८३/८४	१,०००	०	०	१,०००	बसपार्क पार्क सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ।
	जम्मा			**३,३७५,५००**	**८३५,०००**	**१,१७९,५००**	**१,३६१,०००**	
ख) बस्ती विकास								
१	एकीकृत बस्ती विकास सम्भाव्यता अध्ययन	छरिएर रहेका बस्तीहरुलाई एकत्रित गर्न	२०८१/८२	२,०००	२,०००	०	०	एकीकृत बस्ती विकास सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ।
२	भवन निर्माण मापदण्ड कार्यान्वयन	सुरक्षित भवन निर्माण गर्न	२०८१/८२-२०८२/८३	४,०००	१,५००	२,५००	०	भवन निर्माण मापदण्ड कार्यान्वयन गरिने छ।
३	पुराना घरहरुको अभिलेख तयार	पुराना घरहरुको अभिलेख अनुसार नक्सा पास गर्न	२०८१/८२	२,०००	२,०००	०	०	पुराना घरहरुको अभिलेख तयार हुने छ।
४	भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न डकर्मी तालिम	भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्न डकर्मी तालिम सञ्चालन हुने छ।
५	खरको छाना विस्थापित कार्य	वर्षायाममा चुहिने समस्या तथा जाडोयाममा. आगलागीको उच्च जोखिममा रहने हुनाले	सालवसाली	८३,५००	२३,५००	३०,०००	३०,०००	खरको छाना विस्थापित हुने छ।
	जम्मा			**९३,०००**	**२९,५००**	**३३,०००**	**३०,५००**	
ग) विद्युत तथा उर्जा								
१	उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी डिपिआर	लघु जलविद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा बारे अध्ययन गर्न	२०८१/८२-२०८२/८३	३,०००	२,०००	१,०००	०	उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी डिपिआर तयार हुने छ।
२	लघु जलविद्युत आयोजनाबाट विद्युत उत्पादन	लघु जलविद्युत आयोजनाबाट विद्युत उत्पादन गरी राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जडान गर्न	२०८२/८३-२०८३/८४	१५,०००	०	५,०००	१०,०००	लघु जलविद्युत आयोजनाबाट विद्युत उत्पादन गरिने छ।

३	विद्युत लाईन बिस्तार	विद्युतिकरण गर्न	सालवसाली	१५,०००	५,०००	५,०००	५,०००	विद्युत लाईन बिस्तार गरिने छ।
४	फलामे पोलको व्यवस्था	काठे पोलको ठाउँमा फलामे पोल	सालवसाली	११,२५०	३,७५०	३,७५०	३,७५०	फलामे पोलको व्यवस्था गरिने छ।
५	सोलार बत्ती जडान	वैकल्पिक उर्जाको सदुपयोग गर्न	सालवसाली	३,०००	१,०००	१,०००	१,०००	सोलार बत्ती जडान गरिने छ।
जम्मा				**४७,२५०**	**११,७५०**	**१५,७५०**	**१९,७५०**	
घ) सञ्चार								
१	मोबाईल टावर स्थापना	मोबाईल प्रयोग वृद्धि गर्न	२०८२/८३-२०८३/८४	१७,५००	०	७,५००	१०,०००	मोबाईल टावर स्थापना हुने छ।
२	ईन्टरनेट सेवा बिस्तार	सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको प्रयोगमा वृद्धि गर्न	सालवसाली	१३,०००	४,०००	४,०००	५,०००	ईन्टरनेट सेवा बिस्तार गरिने छ।
३	कार्यालयमा अनलाईन सेवा नेटवर्किङ	अनलाईन सेवा प्रवाह गर्न, सूचना आदानप्रदान गर्न	२०८१/८२-२०८२/८३	९,०००	६,५००	२,५००	०	कार्यालयमा अनलाईन सेवा नेटवर्किङ गरिने छ।
४	सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी (प्रविधि) तालिम	सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी क्षमता विकास गर्न	सालवसाली	३,०००	१,०००	१,०००	१,०००	सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी (प्रविधि) तालिम सञ्चालन हुने छ।
जम्मा				**४२,५००**	**११,५००**	**१५,०००**	**१६,०००**	
४. वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन								
वन								
१	स्थायी नर्सरी निर्माण (३० हजार विरुवा)	नर्सरीमा बोटविरुवाको व्यवस्था गर्न	२०८३/८४	७५०	०	०	७५०	स्थायी नर्सरी निर्माण हुने छ।
२	सडक किनारमा वृक्षारोपण	हरित सडक निर्माण गर्न	सालवसाली	२,४००	८००	८००	८००	सडक किनारमा वृक्षारोपण गरिने छ।
३	अतिक्रमण भएको वन क्षेत्रको व्यवस्थापन र विरुवा रोपण	वन क्षेत्र संरक्षण गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	अतिक्रमण भएको वन क्षेत्रको व्यवस्थापन र विरुवा रोपण गरिने छ।
४	गैह्र काष्ठ उद्योग स्थापना र सञ्चालन	गैह्र काष्ठ उद्योग मार्फत रोजगारी सृजना गर्न	२०८२/८३-२०८३/८४	५,०००	०	२,०००	३,०००	गैह्र काष्ठ उद्योग स्थापना र सञ्चालन गरिने छ।
५	जडिबुटी पहिचान र अध्ययन, प्रशोधन केन्द्र स्थापना र सञ्चालन	जडिबुटी प्रशोधन गरी आय आर्जनमा वृद्धि गर्न	सालवसाली	९,०००	३,०००	३,०००	३,०००	जडिबुटी पहिचान र अध्ययन, प्रशोधन केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गरिने छ।

६	सा.व.उ.स.को लागि लेखा तथा अभिलेख व्यवस्थापन तालिम	सा.व.उ.स.को आर्थिक पारदर्शिताको लागि	सालवसाली	१,८००	६००	६००	६००	सा.व.उ.स.को लागि लेखा तथा अभिलेख व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन हुने छ।
७	सामुदायिक वन व्यवस्थापन स्थलगत अभ्यास	सामुदायिक वन संरक्षण गर्न	सालवसाली	१,५००	५००	५००	५००	सामुदायिक वन व्यवस्थापन स्थलगत अभ्यास गरिने छ।
	जम्मा			**२१,९५०**	**५,४००**	**७,४००**	**९,१५०**	
फोहरमैला व्यवस्थापन								
१	स्यानिटरी ल्याण्डफिल साईट	फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न	सालवसाली	२८,५००	८,५००	१०,०००	१०,०००	स्यानिटरी ल्याण्डफिल साईट निर्माण कार्य थालनी हुने छ।
२	फोहोरमैला व्यवस्थापन उपकरण खरिद	फोहरमैला व्यवस्थापनमा सहजताको लागि	सालवसाली	८,०००	२,०००	३,०००	३,०००	फोहोरमैला व्यवस्थापन उपकरण खरिद हुने छ।
३	फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम (वार्षिक)	फोहरमैला व्यवस्थापन बारे जनचेतना वृद्धि गर्न	सालवसाली	१,८००	६००	६००	६००	फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम आयोजना हुने छ।
४	वातावरण दिवस	वातावरण संरक्षण गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	वातावरण दिवस मनाईने छ।
	जम्मा			**३९,५००**	**११,५००**	**१४,०००**	**१४,०००**	
विपद् व्यवस्थापन								
१	पहिरो रोकथाम (वार्षिक)	पहिरो नियन्त्रण गर्न	सालवसाली	४,५००	१५००	१५००	१५००	पहिरो रोकथाम गरिने छ।
२	जोखिमपूर्ण सडकमा वायो इन्जिनियरिङ तथा ग्यावियन वाल	जोखिम नियन्त्रण तथा क्षति न्यूनिकरण गर्न	सालवसाली	१९,५००	५५००	६०००	८०००	जोखिमपूर्ण सडकमा वायो इन्जिनियरिङ तथा ग्यावियन वाल निर्माण गरिने छ।
३	जलवायु जोखिम तथा प्रकोप न्यूनीकरण र अनुकुलनको लागि स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना निर्माण	जलवायु जोखिम तथा प्रकोप न्यूनीकरण र अनुकुलनको लागि स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना निर्माण गर्न						जलवायु जोखिम तथा प्रकोप न्यूनीकरण र अनुकुलनको लागि स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना निर्माण गरिने छ।
४	पानी मुहान संरक्षणको लागि चेतनामूलक कार्यक्रम	जलाधार संरक्षण तथा वन क्षेत्रमा हरियाली कायम गर्न	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	पानी मुहान संरक्षणको लागि चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
५	विपद् पूर्व तयारी योजना	विपद् क्षति न्यूनिकरण गर्न तयारी रहन	२०८१/८२	७००	७००	०	०	विपद् पूर्व तयारी योजना तयार हुने छ।
६	विपद्को समयमा बस्नको लागि सामुहिक आवास	विपद्को बेला सुरक्षित स्थानमा आपत्कालिन बसोबास गर्न	२०८३/८४	२,०००	०	०	२०००	विपद्को समयमा बस्नको लागि सामुहिक आवास निर्माण गरिने छ।

७	जलवायु परिवर्तन सचेतना गोष्ठी	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी जनचेतना वृद्धि गर्न	२०८३/८४	५००	०	०	५००	जलवायु परिवर्तन सचेतना गोष्ठी आयोजना गरिने छ।
७	विपद् व्यवस्थापन कार्य योजना	विपद्मा परेका समुदायको व्यवस्थापन गर्न	२०८१/८२	१,०००	१०००	०	०	विपद् व्यवस्थापन कार्य योजना तयार गरिने छ।
८	विपद् जोखिम नक्शाङ्कन	विपद् व्यवस्थापनको लागि आपतकालिन कोष	२०८१/८२	१,०००	१०००	०	०	विपद् जोखिम नक्शाङ्कन गरिने छ।
९	विपद् व्यवस्थापन कोष	विपद् व्यवस्थापनको लागि आपतकालिन कोष	२०८१/८२-२०८२/८३	१५,०००	५०००	१००००	०	विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना हुने छ।
१०	विपद् सामाग्री वितरण	विपद् बाट क्षति पुगेकालाई सामाग्री वितरण	सालवसाली	६,०००	२०००	२०००	२०००	विपद् सामाग्री वितरण गरिने छ।
११	दमकल खरीद	आगलागी नियन्त्रण गर्न	२०८३/८४	३,०००	०	०	३०००	दमकल खरीद गरिने छ।
जम्मा				**५४,४००**	**१७,१००**	**१९,९००**	**१७,४००**	
५. संस्थागत विकास तथा सुशासन								
१	गाउँपालिका डिजिटल पार्श्वचित्र निर्माण	गाउँपालिकाको तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्न	२०८१/८२	२,०००	२०००	०	०	गाउँपालिका डिजिटल पार्श्वचित्र निर्माण गरिने छ।
२	नागरीक सन्तुष्टि सर्वेक्षण	सेवा सुविधाबारे नागरीकको सन्तुष्टि पत्ता लगाउन	२०८२/८३	३००	०	३००	०	नागरीक सन्तुष्टि सर्वेक्षण गरिने छ।
३	मालपोत तथा राजस्व अनलाईन माध्यमबाट बुझाउन एप्स निर्माण	प्रविधिको प्रयोग गरेर अनलाईन राजस्व दाखिला गर्न	२०८१/८२	१,५००	१५००	०	०	मालपोत तथा राजस्व अनलाईन माध्यमबाट बुझाउन एप्स निर्माण गरिने छ।
४	जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी क्षमता विकास तालिम	जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी क्षमता वृद्धि गर्न	सालवसाली	२,४००	८००	८००	८००	जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी क्षमता विकास तालिम
५	गाउँपालिका कार्यालयमा हटस्पट व्यवस्था	गाउँपालिका कार्यालयमा इन्टरनेटको सुविधा प्रदान गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	गाउँपालिका कार्यालयमा हटस्पटको व्यवस्था गरिने छ।
६	विद्युतिय हाजिर जडान तथा सञ्चालन	विद्युतिय हाजिरमार्फत कर्मचारीको हाजिर व्यवस्थित गर्न	सालवसाली	६५०	४००	१२५	१२५	विद्युतिय हाजिर जडान तथा सञ्चालन गरिने छ।
७	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	निर्माणाधिन योजनाहरुको गुणस्तर कायम गर्न	२०८१/८२ र २०८३/८४	१,०००	५००	०	५००	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिने छ।

८	बेरुजु रकम न्यूनीकरण तालिम	बेरुजु रकम न्यूनीकरण गर्न	२०८१/८२	५००	५००	०	०	बेरुजु रकम न्यूनीकरण तालिम सञ्चालन गरिने छ।
९	सार्वजनिक सुनुवाई तथा लेखा परीक्षण	सञ्चालन गरिएका योजनाहरुको पारदर्शिताको लागि	सालवसाली	३,०००	१०००	१०००	१०००	सार्वजनिक सुनुवाई तथा लेखा परीक्षण गरिने छ।
१०	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नियमित प्रगति समीक्षा	योजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रगतिबारे जानकारी गराउन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	योजना तथा कार्यक्रमहरुको नियमित प्रगति समीक्षा गरिने छ।
११	राजस्वको दायरा बढाउन व्यवसाय दर्ता अभियान	व्यवसाय दर्ता अनिवार्य गरी राजस्व सङ्कलनमा वृद्धि गर्न	सालवसाली	१,१५०	३००	३५०	४००	राजस्वको दायरा बढाउन व्यवसाय दर्ता अभियान सञ्चालन गरिने छ।
१२	मेलमिलाप केन्द्र व्यवस्थापन, अन्तर पालिका मेलमिलाप समन्वय बैठक	मेलमिलाप केन्द्र व्यवस्थापन, अन्तर पालिका मेलमिलाप समन्वय बैठक सञ्चालन गर्न	सालवसाली	२,१००	७००	७००	७००	मेलमिलाप केन्द्र व्यवस्थापन, अन्तर पालिका मेलमिलाप समन्वय बैठक सञ्चालन गरिने छ।
१३	वडा स्तरीय कानुनी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	वडा स्तरमा कानुनी सचेतना वृद्धि गर्न	सालवसाली	६००	२००	२००	२००	वडा स्तरीय कानुनी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
१४	व्यक्तिगत घटना दर्ता डिजिटाईजेशन	व्यक्तिगत घटना अद्यावधिक गर्न	सालवसाली	१,६००	१२००	२००	२००	व्यक्तिगत घटना दर्ता डिजिटाईजेशन गरिने छ।
१५	आयोजनाहरुको प्रभाव मूल्याङ्कन	आयोजनाहरुको दिगोपनाको सुनिश्चित गर्न	सालवसाली	२,४००	८००	८००	८००	आयोजनाहरुको प्रभाव मूल्याङ्कन गरिने छ।
१६	कर्मचारी सम्मान तथा पुरस्कार (वार्षिक)	कर्मचारीहरुलाई प्रोत्साहन गर्न	सालवसाली	१५०	५०	५०	५०	कर्मचारी सम्मान तथा पुरस्कार प्रदान गरिने छ।
१७	राजस्व सुधार कार्ययोजना कार्यान्वयन	राजस्व अभिवृद्धि तथा राजस्वको दायरा बढाउन	२०८१/८२	७५०	७५०	०	०	राजस्व सुधार कार्ययोजना कार्यान्वयन गरिने छ।
१८	संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि तालिम	संस्थागत क्षमताको विकास गर्न	सालवसाली	९००	३००	३००	३००	संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिने छ।
१९	प्राविधिक कर्मचारीका लागि सीप विकास तालिम	प्राविधिक कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न	सालवसाली	८२५	२५०	२७५	३००	प्राविधिक कर्मचारीका लागि सीप विकास तालिम सञ्चालन गरिने छ।
२०	मासिक प्रगति विवरण सङ्कलन तथा समीक्षा बैठक	मासिक रुपले प्रगति तथा समीक्षा बैठक सञ्चालन गर्न	सालवसाली	६७५	२००	२२५	२५०	मासिक प्रगति विवरण सङ्कलन तथा समीक्षा बैठक सञ्चालन गरिने छ।

२१	उपभोक्ता समिति अभिमूखीकरण कार्यक्रम	उपभोक्ता समितिलाई अभिमूखीकरण गर्न	सालवसाली	१,०५०	३००	३५०	४००	उपभोक्ता समिति अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
२२	टोल फ्रि कार्यक्रम सञ्चालन	जनगुनासो तत्कालै समाधान गर्न	२०८१/८२	१,०००	१०००	०	०	टोल फ्रि कार्यक्रम सञ्चालन हुने छ ।
२३	ऐन नियमको निर्माण	शासन प्रणालीको कार्यान्वियनलाई सकारात्मक दिशामा अगाडी बढाउन	सालवसाली	१,२००	४००	४००	४००	ऐन नियमको निर्माण गरिने छ ।
	जम्मा			२७,८५०	१३,८५०	६,७७५	७,१२५	

अनुसूची

अनुसूची १: आयोजना प्राथमिकीकरणका आधार

१. गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान गर्ने आयोजनाहरु (२० अङ्क)

क) प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – २० अङ्क

ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – १० अङ्क

ग) तटस्थ – ५ अङ्क

२. उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने आयोजनाहरु (१५ अङ्क)

क) चालु आ.व. मा नै सम्पन्न हुने – १५ अङ्क

ख) आगामी आ.व. मा सम्पन्न हुने – १० अङ्क

ग) अन्य – ५ अङ्क

३. आम्दानी र रोजगार वृद्धि गर्ने आयोजनाहरु (१५ अङ्क)

क) प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – १५ अङ्क

ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – ७.५ अङ्क

ग) तटस्थ – ० अङ्क

४. आम्दानी र रोजगार वृद्धि गर्ने आयोजनाहरु (१५ अङ्क)

क) ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी लागत सहभागिता हुने – १५ अङ्क

ख) २० प्रतिशत देखि ५० प्रतिशत सम्म लागत सहभागिता हुने – १० अङ्क

ग) २० प्रतिशत सम्म लागत सहभागिता हुने – ५ अङ्क

घ) लागत सहभागिता नहुने - ० अङ्क

५. स्थानीय श्रोत साधन र सीपको प्रयोग हुने आयोजनाहरु (१० अङ्क)

क) आयोजनालाई आवश्यक पर्ने सबै श्रोत साधन स्थानीय तहमा उपलब्ध हुने – १५ अङ्क

ख) आयोजनालाई आवश्यक पर्ने ५० प्रतिशतसम्म श्रोत साधन स्थानीय तहमा उपलब्ध हुने – ७.५ अङ्क

ग) अन्य – ५ अङ्क

६. समावेशी विकासमा योगदान पुऱ्याउने आयोजनाहरु (१० अङ्क)

क) प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – १० अङ्क

ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – ५ अङ्क

ग) तटस्थ – ० अङ्क

७. समावेशी विकासमा योगदान पुऱ्याउने आयोजनाहरु (१० अङ्क)

क) प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – १० अङ्क

ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने – ५ अङ्क

ग) तटस्थ – ० अङ्क

१. गाउँपालिकाको प्राथमिकता वा तुलनात्मक लाभका क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याउने (१० अङ्क)

क	गाउँपालिकाको प्राथमिकता वा तुलनात्मक लाभ भएका प्रमुख दुई क्षेत्रको उत्पादन वा आय वृद्धिमा प्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

२. सहभागिताको अवस्था: (१० अङ्क)

क	निम्न क्षेत्र वा संस्थाहरु मध्ये कुनै एकको सहभागिता रहने - नागरिक समाज, सामुदायिक संस्था, गैरसरकारी संस्था, उपभोक्ता समूह वा सेवाग्राही - स्थानीय सरकार - निजी क्षेत्र	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

३. सामाजिक समावेशीकरण र लैंगिक मूल प्रवाहीकरणमा योगदान: (१० अङ्क)

क	सामाजिक र लैंगिक मूलप्रवाहीकरण, समानता र सशक्तिकरण (SDG5) लाई प्रत्यक्ष तथा उल्लेख्य रुपमा बढावा दिने	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

४. आयोजनाको पूर्वकार्य प्रगति, सम्पन्न हुन लाग्ने समय वा कार्यान्वयन तयारी कार्य (१५ अङ्क)

क	चालु आयोजनाको लागि - गत आ.व.को दोस्रो चौमासिकसम्मको औसत भौतिक तथा वित्तीय प्रगति ८० प्रतिशत वा सो भन्दा माथि रहेको, वा - आमामी आ.व.मा आयोजना सम्पन्न हुने सुनिश्चित रहेको वा नयाँ आयोजनाको लागि - आयोजना कार्यान्वयन तयारी कार्यपूरा भएको	अति उत्तम

ख	<u>चालु आयोजनाको लागि</u> - गत आ.व.को दोस्रो चौमासिकसम्मको औसत भौतिक तथा वित्तीय प्रगति ६५ प्रतिशत देखि ८० प्रतिशतसम्म रहेको, वा - आगामी दुई वर्षमा आयोजना सम्पन्न हुने सुनिश्चित रहेको वा <u>नयाँ आयोजनाको लागि</u> - आयोजना कार्यान्वयन तयारी कार्य अन्तिम चरणमा रहेको ।	उत्तम
ग	<u>चालु आयोजनाको लागि</u> - गत आ.व.को दोस्रो चौमासिकसम्मको औषत भौतिक तथा वित्तीय प्रगति ५ प्रतिशत देखि ६५ प्रतिशत सम्म रहेको, वा - आगामी तीन वर्षमा आयोजना सम्पन्न हुने सुनिश्चित रहेको वा <u>नयाँ आयोजनाको लागि</u> - आयोजना कार्यान्वयन तयारी कार्य भइरहेको ।	सामान्य
घ	<u>चालु आयोजनाको लागि</u> - गत आ.व.को दोस्रो चौमासिकसम्मको औषत भौतिक तथा वित्तीय प्रगति ५० प्रतिशत भन्दा कम रहेको, वा - आगामी तीन वर्षमा आयोजना सम्पन्न हुने सुनिश्चित रहेको, वा <u>नयाँ आयोजनाको लागि</u> - आयोजना कार्यान्वयन तयारी कार्य नभएको ।	न्यून

क्षेत्रगत आधार

प्रमुख क्षेत्र तथा उपक्षेत्रहरु

क्र.स.	**प्रमुख क्षेत्र**	**उपक्षेत्रहरु**
क	आर्थिक क्षेत्र	अर्थ, उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति, वन तथा वातावरन, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार
ख	कृषि, सहकारी तथा भूमी व्यवस्था क्षेत्र	कृषि विकास, पशुपन्छी, सहकारी तथा भूमि व्यवस्था
ग	पूर्वाधार क्षेत्र	सडक तथा अन्य यातायात, सहरी विकास, सिंचाई, सूचना तथा सञ्चार, उर्जा र पूर्वाधार विकास
घ	सामाजिक क्षेत्र	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि, स्वास्थ्य तथा पोषण, महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण, खानेपानी तथा सरसफाइ र संस्कृति
ङ	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	माथि उल्लेखित वर्गीकरणमा नपरेका अन्य सम्पूर्ण क्षेत्रहरु जस्तैः जनसङ्ख्या, महिला तथा बालबालिका, आन्तरिक मामिला तथा न्याय, योजना तथा तथ्याङ्क र विपद व्यवस्थापन

क्षेत्रगत आधार अङ्क ३०

(अ) आर्थिक क्षेत्र

अर्थ, वन तथा वातावरण, उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति, पर्यटन र श्रम

१. आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान: (१५ अङ्क)

क	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा प्रत्यक्ष र उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउने	अति उत्तम
ख	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा अप्रत्यक्ष र उच्च योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा सामान्य र कम योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

२. दिगो विकासको क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान: १५ अङ्क

क	निम्न विषयहरुमा प्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने - दिगो विकास लक्ष्य ९ (SDG9) को दिगो समावेशी औधोगिकीकरण प्रवर्द्धन गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य १३ (SDG13) को जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र वातावरण संरक्षण गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य १५ (SDG15) को वनको दिगो व्यवस्थापन, भू-क्षयीकरणको रोकथाम, जैविक विविधताको क्षति रोक्न, वा - राजस्व वृद्धि र खर्च व्यवस्थापन गर्न	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

(आ) कृषि, सहकारी तथा भूमी व्यवस्था

कृषि विकास, पशुपन्छी, सहकारी तथा भूमी व्यवस्था

१. आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान: (१५ अङ्क)

क	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा प्रत्यक्ष र उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउने	अति उत्तम
ख	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा अप्रत्यक्ष र उच्च योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा सामान्य र कम योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

२. दिगो विकासको क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान: १५ अङ्क

क	निम्न विषयहरुमा प्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने - दिगो विकास लक्ष्य ९ (SDG9) को दिगो समावेशी औधोगिकीकरण प्रवर्द्धन गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य १५ (SDG15) को वनको दिगो व्यवस्थापन, भू-क्षयीकरणको रोकथाम, जैविक विविधताको क्षति रोक्न	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

(इ) सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि, स्वास्थ्य तथा पोषण, महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण, खानेपानी तथा सरसफाइ, संस्कृति

१. आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान: (१५ अङ्क)

क	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा प्रत्यक्ष र उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउने	अति उत्तम
ख	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा अप्रत्यक्ष र उच्च योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा सामान्य र कम योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

२. दिगो विकासको क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान: १५ अङ्क

क	निम्न विषयहरुमा प्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने - दिगो विकास लक्ष्य ३ (SDG3) को स्वस्थ जीवन प्राप्तिका लागि बाल मृत्यु दर न्यूनिकरण गर्न, वा - मातृमृत्यु दर न्यूनिकरण वा मलेरिया, क्षयरोग, HIV/AIDS नियन्त्रण गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य ४ (SDG4) को सबैको लागि समावेशी र गुणस्तरीय शिक्षा प्राप्ति गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य ५ (SDG5) को लैंगिक समानता र महिला तथा किशोरीहरुको सशक्तिकरणमा योगदान पुऱ्याउने, वा - प्राथमिक एवम् माध्यमिक तहमा छात्रा:छात्रको अनुपात वृद्धि गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य ६ (SDG6) को खानेपानी र सरसफाइ सेवाको उपलब्धताको दिगो सुनिश्चितता गर्न, वा - संस्कृति प्रवर्द्धन गर्न	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

(ई) पूर्वाधार क्षेत्र

उर्जा, सिंचाई, सडक तथा अन्य यातायात, सहरी विकास, सूचना तथा सञ्चार तथ पूर्वाधार विकास

१. आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान: (१५ अङ्क)

क	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा प्रत्यक्ष र उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउने	अति उत्तम
ख	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा अप्रत्यक्ष र उच्च योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा सामान्य र कम योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

२. दिगो विकासको क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान: १५ अङ्क

क	निम्न विषयहरुमा प्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने - दिगो विकास लक्ष्य ७ (SDG7) को दिगो र आधुनिक उर्जा सुनिश्चित गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य ९ (SDG9) को दियो यातायात विकास गर्न, वानवीन खोज गर्न र प्रविधि प्राप्ति गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य ११ (SDG11) को सुरक्षित, सवल, समावेशी र दिगो सहर विकास गर्न	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

(उ) सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र

जनसङ्ख्या, विपद् व्यवस्थापन, आन्तरिक मामिला तथा न्याय, शान्ति, योजना तथा तथ्याङ्क

१. आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान: (१५ अङ्क)

क	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा प्रत्यक्ष र उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउने	अति उत्तम
ख	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा अप्रत्यक्ष र उच्च योगदान पुऱ्याउने	उत्तम
ग	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा सामान्य र कम योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	आवधिक योजनाको क्षेत्रगत लक्ष्य र उद्देश्य अनुरुप नतिजा प्राप्तिमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

२. **दिगो विकासको क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान: १५ अङ्क**

क	निम्न विषयहरुमा प्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने - दिगो विकास लक्ष्य १० (SDG10) को असमानता हटाउने, वा - सुशासन अभिवृद्धि गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य १३ (SDG13) को जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र वातावरण संरक्षण गर्न, वा - दिगो विकास लक्ष्य १६ (SDG16) को शान्ति सुरक्षा अभिवृद्धि गर्न, वा - न्यायमा सबैलाई पहुँच बढाउन, वा - जनसङ्ख्या व्यवस्थापन गर्न, वा - विपद् व्यवस्थापन गर्न, वा - योजना तथा तथ्याङ्क प्रणालीमा सुधार र सुदृढीकरण गर्न	अति उत्तम
ख	माथिका विषयहरुमा अप्रत्यक्ष तथा उल्लेखनीय योगदान पुर्‍याउने	उत्तम
ग	माथिका विषयहरुमा कम वा सामान्य योगदान पुऱ्याउने	सामान्य
घ	माथिका विषयहरुमा योगदान नपुऱ्याउने	न्यून

साधारण बजेटको प्राथमिकीकरण

क्र.स.	**आधार**	**अङ्क**
१	जनतालाई प्रत्यक्ष सेवा गर्न सहयोग गर्ने	५
२	सुशासन कायम गर्न योगदान पुऱ्याउने	५
३	राजस्व वृद्धि गर्न सहयोगी कार्यहरु	५
४	विकास कार्यमा योगदान पुऱ्याउने	५
५	मानव संसाधन विकास, वातावरन संरक्षण र क्षेत्रीय सन्तुलनमा योगदान पुऱ्याउने	५
	जम्मा	**२५**

साधारण बजेटको भार प्रदान गर्ने तरिका

क्र.स.	**आधार**	**अङ्क**
१	अति उच्च सहयोग पुग्ने	५
२	उच्च सहयोग पुग्ने	३.५
३	सामान्य सहयोग पुग्ने	२
४	सहयोग नपुग्ने	०

क्र.स.	**आधार**	**अङ्क**
१	१७.५ वा सो भन्दा बढी अङ्क प्राप्त भएमा	पहिलो (P1)
२	१७.५ भन्दा कम अङ्क प्राप्त भएमा	दोस्रो (P2)

अनुसूची २: माइन्यूट

१

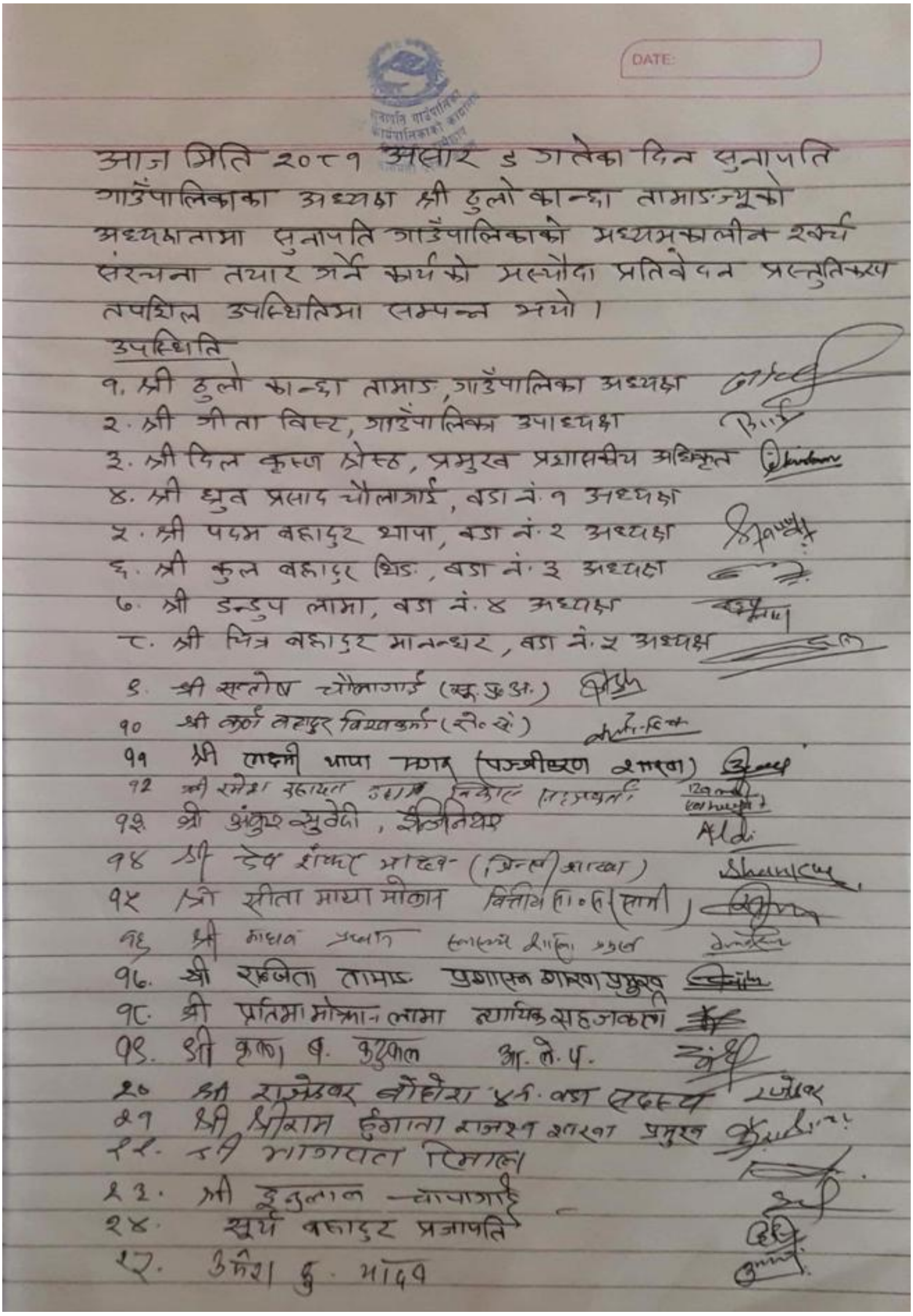

DATE:

आज मिति २०८१ असार ६ गतेका दिन सुनापति गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री ठुलो कान्छा तामाङज्यूको अध्यक्षतामा सुनापति गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्ने कार्यको मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण तपशिल उपस्थितिमा सम्पन्न भयो।

उपस्थिति

१. श्री ठुलो कान्छा तामाङ, गाउँपालिका अध्यक्ष
२. श्री गीता विष्ट, गाउँपालिका उपाध्यक्ष
३. श्री दिल कुमार श्रेष्ठ, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
४. श्री ध्रुव प्रसाद चौलागाई, वडा नं. १ अध्यक्ष
५. श्री पदम बहादुर थापा, वडा नं. २ अध्यक्ष
६. श्री कुल बहादुर थिङ, वडा नं. ३ अध्यक्ष
७. श्री डन्डुप लामा, वडा नं. ४ अध्यक्ष
८. श्री मित्र बहादुर मानन्धर, वडा नं. ५ अध्यक्ष
९. श्री सन्तोष चौलागाई (स्वा. फ. अ.)
१० श्री कर्ण बहादुर विश्वकर्मा (रो. सं.)
११ श्री लक्ष्मी थापा मगर (पञ्जीकरण शाखा)
१२ श्री रमेश बहादुर [illegible] [illegible]
१३ श्री अंकुर सुवेदी, ईन्जिनियर
१४ श्री देव शंकर यादव (जिन्सी शाखा)
१५ श्री सीता माया मोक्तान वित्तीय [illegible]
१६ श्री माधव प्रधान [illegible]
१७. श्री रञ्जिता तामाङ प्रशासन शाखा प्रमुख
१८. श्री प्रतिमा मोक्तान लामा न्यायिक सहजकर्ता
१९. श्री कृष्ण प्र. कुइकेल आ. ले. प.
२० श्री राजेश्वर बोहोरा ५नं. वडा सदस्य
२१ श्री श्रीराम ढुंगाना राजस्व शाखा प्रमुख
२२. श्री भागवता रिमाल
२३. श्री डुलुलाल चापागाई
२४. सूर्य बहादुर प्रजापति
२५. उमेश कु. यादव

DATE:

निर्णय १: प्रस्तावना नं. १ मा छलफल हुँदा सुनापति गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्ने कार्यको मस्यौदा प्रस्तुतिकरण सम्पन्न भयो। साथै सो प्रस्तुतिकरण सम्बन्धी सुझावहरु सङ्कलन तथा समावेश गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिने निर्णय गरियो।

आज मिति २०८१ साल वैशाख २१ गते शुक्रबारका दिन चुनापति गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री दुर्गा काञ्छा तामाङ्को सभापतित्वमा चुनापति गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी कार्यको भेला कार्यशालामा जो तपसिल उपस्थितिमा सम्पन्न भयो ।

तपसिल

1. श्री दुर्गा काञ्छा तामाङ — गा.पा. अध्यक्ष
2. श्री गीता विष्ट — गा.पा. उपाध्यक्ष
3. श्री हिम कुमार श्रेष्ठ — प्र.प्र.अ.
4. श्री ध्रुव प्रसाद चौलागाईं — १ नं. वडा अध्यक्ष
5. श्री चित्र बहादुर मानन्धर — ३ नं. वडा अध्यक्ष
6. श्री अनिता लामा — २ नं. वि. वडा अध्यक्ष
7. श्री हरिमाया श्रेष्ठ — का.प.
8. श्री रीता कार्की धमला — का.प.
9. श्री कमल बहादुर बम — शाखा अधिकृत
10. श्री अंकुर चतुर्वेदी — इन्जिनियर
11. श्री देव शंकर यादव — जिन्सी शाखा
12. श्री श्रीराम ढुङ्गाना — राजस्व शाखा
13. श्री डण्डुप लामा — ४ नं. वडा अध्यक्ष
14. श्री राजेश्वर पोखरेल — ४ नं. वडा सदस्य
15. श्री प्रमिला घिमिरे — मनोसामाजिक परामर्शकर्ता
16. श्री सामिक्षा गौतम — कृषि विकास शाखा
17. श्री लक्ष्मी थापा मगर — महिला विकास
18. श्री रामशरण अधिकारी — प.से.प्रा.
19. श्री रीता कठायत — उद्यम विकास सहजकर्ता
20. श्री तारा बहादुर खत्री — प्रा.स.
21. श्री सहदेव चौलागाईं
22. श्री माधव प्रधान, स्वास्थ्य शाखा
23. श्री कर्ण बहादुर विश्वकर्मा — रोजगार संयोजक
24. श्री उमेश कु. यादव — योजना तथा प्रशासन शाखा
25. श्री रुद्र प्रसाद चौलागाईं — अधिकृत छैटौं
26. श्री सन्तोष चौलागाईं — सू.प्र.अ.
27. श्री विनोद चौलागाईं — लो.सा.

२८.	कृष्ण बहादुर कुइकेल	आ.ले.प.	[signature]
२९.	आशिष ढुंगाना	का.सा.	[signature]
३०.	इन्दु लाल चापागाईं	परामर्शदाता	[signature]
३१.	रामकृष्ण पोखरेल	,,	[signature]
३२.	सूर्य बहादुर प्रजापति	,,	[signature]
३३.	शान्ति माया वाइबा	कार्यालय सहयोगी	[signature]
३४.	रैली माया थिसिङ	,, ,,	[signature]
३५.			

प्रस्तावनाहरु

१) स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गा

२) विविध

निर्णयहरु

१) प्रस्तावना नं: ०१ मा छलफल गर्दा सुनापति गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना कार्यको लागि हाल कार्यरत स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिलाई अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो।

[signature]

अनुसूची ३: फोटो

सुनापति गा.पा.को मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यको मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रम

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यको मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रममा सरोकारवालहरु

सुनापति गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यको प्रारम्भिक छलफल कार्यक्रम

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्य बारे जानकारी प्रदान गर्दै परामर्शदाता